

T E R C E T

=====

novella

Aurora Bertrana

A Igor Ortega
que m'ha inspirat
el personatge del pintor

T E R C E T

La bonior dels tramvies i autobusos arribava fins l'estudi esmorteïda pel cortinatge, per les vidrieres i porticons, per l'espessor de la catifa de llana.

Clàudia restava arraulida prop de la llar on cremava un gran foc de llenya. ~~Thomas~~ havia sortit. Darrera la porta tancada de l'estudi, la casa era absolutament buida. Clàudia podia oir el batec del seu cor barrejat amb el crepitjar de la fusta. Era un bat~~te~~^{se} ni massa fort ni massa feble, ni massa ràpid ni massa lent. Sensació d'harmonia corporal perfecta sense cap interferència física o mental.

El món amb les seves complicacions sentimentals, socials, econòmiques, semblava haver reculat a certa distància. Al seu entorn s'havia format com una mena d'oasi defensat per la seva voluntat de refugi al qual amenaçaven mil subtils i diabòlics enemics: el timbre del telèfon, el de la porta d'entrada, l'arribada d'algú..

Clàudia sentia que la seva absoluta felicitat (una felicitat sense nom, sense procedència, una felicitat indocumentada) començava ^a ~~de~~ trontollar. Vagament, amb

2

prou feines existent però ja perceptible, en el fons del fons del seu ésser palpitava l'ombra d'un pensament. Claudia no volia pensar.

No pensar! No despertar de la dolça semi-consciència d'aquell moment!

A l'entorn del braç hi duia un rellotge polsera. Però tampoc no volia mirar l'hora. Sabia que si ho feia, aquella seva preuada felicitat desapareixeria per molt temps, potser per sempre. Si esguardava l'esfera del rellotge polsera (semblava talment que un reste de consciència imperninent i perfectament anònima s'hi obstinés) tot el seu gaudi s'esvaniria. Estava decidida a defensar-lo. Podia, és clar, nonèixer l'hora i prescindir-ne. Seguir allí indiferent al món exterior, beatíficament confortable i sola en el silenci i la caloreta d'aquell lloc privilegiat. Un lloc privilegiat, sí, però no seu. No tenia el dret de foragitar-ne els altres.

Quina hora devia ser? Però no calia evocar ^{la} ~~l'hora~~ ja que estava ben decidida a no moure's. Si eren més de les sis, havia fet tard a la lliçó d'alemany. En saber que no hi havia anat per mandra, Domènec riuria. Però ~~el pobre~~ Schwarz patiria.

Estava ben enamorat d'ella, el pobre Schwarz .LLàstima que ja començava a ser vell i un home vell, enamorat, resulta força grotesc. Exquisidament delicat, desmodadament romàntic, l'alemany dedicava un culte entendridor a la seva alumna preferida. Domènec el ridiculitzava i n'estava gelós alhora, encara que amb prou feines l'havia vist dues vegades. El ridiculitzava perquè ella no es sabia estar d'explicar-li totes les atencions que Schwarz li prodigava. I n'estava gelós perquè la cultura ~~l~~lènguística de l'alemany era infinitament superior a la d'ell que amb prou feines xampurrava el francès. A ~~l~~ més de la seva llengua materna, Schwarz parlava i escrivia el rus, el ^oromanès, l'anglès i el francès.

La felicitat de Glàudia havia desaparegut. Ara, n'estava segura, eren més de les sis . Amb el cortinatge tirat no es veia gens la claror de fora, Les sis! Bé ,i què? No havia decidit romandre prop del foc fins que algú la'n tregués? No havia decidit prescindir en absolut de la lliçó d'alemany, de Schwarz i del seu sofriment moral? Sí. Ho havia decidit. Pobre Schwarz!

Ho havia decidit? Ara mateix estava pensant que, suposat que ^{ja} fossin les sis, encara tindria temps d'arribar-s'hi .

passes (sempre se'n sentien, a l'escala) Però el visitant s'aturaria al primer replà o passaria de llarg pel de Schwarz. Ja no vindria! El^s alumnes de les set estaven a punt d'arribar (a les set, hi havia lliçó de grup)

A voltes, mentre ~~ells~~ ^{ells} ~~seixablaixadexiesxsetxquexsolienxarribaxplegats~~, s'anaven llevant els abrics i col·locant cada un en el seu lloc, Schwarz l'acompanyava a la ^{sortida} porta. Ni l'un ni l'altre no es decidien a separar-se. Parlaven de qualsevol cosa. Ell li estrenyia la mà llargament. A voltes, la hi besava.

- Also, auf Wiedersehen"

La seguia replà enllà. S'inclinava damunt la barana. ~~Repetix~~

- Auf Wiedersehen.

Ella s'aplicava a repetir:

- Auf Wiedersehen.

Al primir pis, Clàudia enlairava l'esguard, li dedicava un gest amistós: de la mà. Schwarz encara s'inclinava sobre el buit.

- Kommen Sie schönell wieder!

Ella li cridava.

- *Ya!*

De tant en tant, els alumnes de les set no hi anaven. Llavors Schwarz preparava una tassa de te i la hi oferia amb pastes i bombons. Xerraven tota l'hora lliure. Es a dir, era ella qui xerrava. Schwarz escoltava. Els seus ulls, darrera el vidre de les ~~seves~~ ulleres, ^{lluien} ~~miraven~~ amb una gran simpatia. Generalment es tractava de Domènec. Sempre el mateix! Aquell caràcter impossible, aquell humor execrable ~~aquelles~~ crítiques constants del que ella feia o deia. I sempre la seva desconfiança, la seva gelosia...

Schwarz aconsellava a Clàudia que no en fes ^{cabal} ~~res~~ ~~cas~~, que pel damunt de tot tractés de preservar la seva personalitat. Però Clàudia no podia preservar allò que no tenia. Ell li assegurava que sí. La seva lieber Clàudia posseïa una gran, una exquisida personalitat. ~~però~~ Ella no s'ho creia. Si hagués posseït una personalitat qualsevol, no li hauria esdevingut tot el que li esdevenia ja d'anys ençà. Ni Domènec ni cap altre home no hauria aconseguit de dominar-la. ~~Mentre~~ ~~que~~ Ara es sentia dominada per Domènec, absolutament dominada. I a un cert moment per Blay, encara que ell no se n'havia adonat. I potser ~~també~~ per Schwarz. Quan estava prop de Schwarz tornava a creure en ella mateixa, simplement ~~per~~ ~~què~~

ell hi creia. Però un cop prop de Domènec, tota l'energia adquirida sota la voluntat de Schwarz, se n'anava en orris.

Clàudia féu un breu moviment amb tot el cos com si anés a aixecar-se. No podia fer patir així ^{el pobre} Schwarz. Es tiraria l'abric per sobre, agafaria un taxi. Encara hi seria a temps. Li somriuria, li estrenyeria la mà, li demanaria perdó. Adreçà a la fi un cop d'ull al seu rellotge polser. Les set menys deu! Havia fet irremissiblement tard. Experimentà un breu instant de recança però, tot seguit, sentí un gran alleugiment. No calia que es mogués, Schwarz estaria aviat distret amb els altres alumnes.

La consciència de Clàudia començà d'assossegarse. Domènec triomfava. Podria riure, burleta, en tornar i trobar-la asseguda per terra tan a prop de la flama que la llana del sueter podia a socarrim.

- No has anat a lliçó d'alemany? Es el que hauries de fer cada dilluns, dimecres i dijous. L'alemany no l'aprendràs mai i m'estalviaries aquests quartos.

La paraula quartos se li escapava sovint, a propòsit de qualsevol cosa.

Clàudia no volia pensar en Domènec. Volia reconquistar aquell estat de beatitud que l'amarava una estona abans. Però ja no podia. Insensiblement

havia traspassat el dintell d'una mena d'invisible porta i ara es trobava ⁸
a l'exterior del seu paradís sense encertar a retrobar l'entrada.

Per altra banda, la tieta i els nens estaven a punt de tornar. Les **minyones**
ja devien ésser a la cuina o a l'office. L'un o l'altre vindria a trucar a la
porta de l'estudi .

El timbre del telèfon es posà a vibrar, en aquell moment.

- Digui?

La veu de Domènec preguntava amb certa inquietud.

- Estàs sola?

- Sí, ben sola encara. Els nens...

- No has anat a lliçó d'alemany?

- No.

- Per què?

- Tenia mandra.

- Magnífic! I jo pagant les **mesades** a Schw³r^z.

Va canviar de to.

- No ha viⁿgut ningú?

- No ha vingut ningú.

- Ningú.

Tot d'una la seva veu es posà a vibrar, patètica.

- Clàudia! M'estimes?

Ella no ^{en}certava a respondre. Quan volgué fer-ho, Domènec havia tallat.

Clàudia alçà vagament les espatlles. Se'n tornà prop de la xemeneia. Tot passant enlairà l'esguard devers un quadre que ocupava tot un pany de paret. Representava una dona nua. Se la veia d'esquena, asseguda en un tamburet davant d'un mirall, amb els braços en l'aire com si s'ordenés els cabells o se'ls pentinés. El color rosat de la seva pell harmonitzava amb el ros pàllid de la seva cabellera esparça. El rostre mig somreia dins la lluna. Era ella, Clàudia. Blat Hostalric l'havia pintada quatre anys enrera. Llavors Clàudia era realment una Venus. Ara el cos se li havia espesseït una mica, no massa. Encara era prou formós per alimentar la passió amorosa de Domènec.

Bo i deixant-se anar damunt dels coixins, Clàudia sospirà. Sens dubte era afalagador ésser amada i desitjada amb tant de foc pel seu marit. Llàstima que ella ja no podia correspondre-li. Quant més apassionat ell es mostrava, més in-

sensible es sentia ella. El desacord havia començat justament llavors del re-
trat al nu. En recordar-ho, encara es sentia enrogir les galtes.

Blay anava a casa dels Estany, a diari. Hi dinava, hi sopava, hi passava la
vetlla. Era el confident del marit i el conseller artístic de la muller.

En les freqüents reunions del tercet, Domènec representava sempre el paper
de protagonista. Blay i ella eren els comparses. Domènec bur^xava sovint Blay, da-
vant Clàudia.

- Bé. I tu, Blay, cap conquesta en perspectiva?

Blay l'esguardava ~~serenament~~ ^{sense parpallejar.} ~~amb aquells seus~~ ^{Tenia uns} ulls grisos lleugerament
esbiaixats. ~~Ne parpallejava.~~ Somreia entre l'escas pelatge de la seva barbeta
rossa. ~~Alçava les espatlles. No responia.~~

- No siguis misteriós, home, insistia Domènec.

El mirar i el somriure de Blay esdevenien encara més suaus.
Domènec esclatava.

- Bé, noi, pots guardar el teu secret tant com vulguis.

Clàudia hauria trobat més normal que li fes aquestes preguntes quan esta-
ven ells dos sols. Però Domènec sempre es comportava d'una manera ~~indelicada,~~

Blay s'amoixava la barbata.

Domènec, impacient, se'l mirà ¹² cara a cara.

- Acceptes?

- Si ella ^{ho} vol...

Ella no deia ni sí ni no. Encara ara, en recordar-ho, no comprenia com ^{no} havia tingut prou coratge per a negar -s'hi

Les flames, a la llar, s'havien **enxiquit**. La claror també empallidia. Clàudia sentí una esgarrifança. Inclina el cos, allargà el braç. Afegí al foc llenya i branques fullades. Un segon, contemplà amb goig la flama viva. ^{Fruïa} ~~Gojava~~ intensament amb aquell espectacle, amb aquella calor ^{nova} ~~aumentada~~.

Havien començat el retrat. Domènec assitia a la posd, Blay li ho havia exigit. Era a l'estiu. La tieta i els nens, amb les minyones, ^{erem} ~~estaven~~ a la torre, a Tiana. Ella i Domènec hi anaven a sopar i a dormir cada ~~dia~~ vespre.

El primer dia de presentar-se nua davant dels dos homes, Clàudia havia passat una mala estona. Blay la mirava amb un esguard analític, estrictament professional. Domènec, en canvi, ho feia amb no dissimulat entusiasme: se li encenien les galtes i li espurnejaven els ulls.

- No restis tan encongida, dona, li cridava.

Havia fet seure Clàudia damunt d'un tamboret que portà de la cambra de bany. La col·locà davant per davant d'un gran mirall ^{perquè} ~~perquè~~ el cos s'hi reflectís ^{tot} sencer i es veiés per davant i per darrera.

Mentre Domènec feia giravoltar el cap i el cos de Clàudia, Blay, unes passes més lluny, s'amoixava la barbata bo i fumant. Seguia amb esguard encuriolit tots els moviments de Domènec. Al cap d'uns minuts ^{va} abandonà la seva actitud passiva. Començà de cercar, també, una posada adient per al retrat. L'un l'empenyia per l'esquena, l'altre, pel colze; aquest la redreçava i l'estirava per un braç, aquell, l'empenyia novament cap el tamboret. Domènec li aixecava i li abaixava una espatlla, Blay la hi redreçava. El primer li escampava la cabellera, el segon la hi recollia en torçada. Domènec li col·locava els dos braços de manera que el pit, una mica massa abundant, prengués una posició ^{més} ~~més~~ erecta. ~~Blay~~

Blay protestava:

- Es una posició banal i massa vista.

Finalment, es posaren d'acord. Havien passat dues hores grapejant-la i dis-

cutint , Decidirent[/] deixar el treball per l'endemà. Mentre ella es vestia, ells fumaven cigarretes, comentaven la posa. Clàudia els serví conyac i daus de glaç. Ells seguien discutint i comentant.

L'endemà ^{havien} començat~~en~~ les sessions. Calia restar llargues estones immòbil ~~sota~~ sota l'esguard^d de Domènec i Blay^{de}. Clàudia els veia dins~~se~~ del mirall. Quan Blay pintava, semblava més pàllid. La barbeta se li allargava i els llavis desapareixien. El seu esguard servava una expressió absorta, impersonal. Sota d'aquest esguard, Clàudia es sentia esdevenir un objecte .

Domènec no parava de fumar. Prenia conyac. Anava a treure daus de glaç de la nevera .Volia que Clàudia i Blay acceptessin un refresc. El pintor suplicava:

- Deixa'ns treballar.

Tot d'una, Domènec havia dit:

- Em semblà^q que hauré de fer un salt al despatx.

Blay deixà de pintar. Esguardà el seu amic amb fixesa.

- No varem decidir que tu assitiries a la posa? Es amb aquesta condició que jo he acceptat de pitar Clàudia, nua.

Domènec havia llençat la cigarreta mig consumida.

- Ets un covard.
- Quina relació té, la covardia, amb tot això? preguntà Blay sense donar gaire importància a les paraules del seu amic.

Domènec encengué una nova cigarreta, la fumava amb impaciència i afany. Al cap d'una estona ~~seguit~~ tornà a l'atac.

- Dissimules força bé, home.
- Què?
- Que dissimules força bé el teu entusiasme homenívol envers el cos de Clàudia.
- Si et digués que no el veig. Ho creuries?
- Ets un hipòcrita.

Aquests diàlegs, ~~seixentisixent~~ mig en serio mig en broma, ennerviosien Clàudia.

- No podries callar, Domènec? suplicava.
- Callar, callar... No tinc dret a fer comentaris?

Blay restava impassible. Clàudia seguia observant-lo dintre del mirall. El seu rostre pàl·lid, els seus ulls ametllats, la seva barbata rossenca i el seu

aire greu i trist el feien, més que mai, comparable a un personatge del Greco.

Tot de sobte, Domènec havia llençat la cigarreta. Decidia.

- Ara, reposem.

+ Blay preguntà :

- Estàs cansada, Clàudia?

- No...

- Jo tampoc.

Seguia pintant. Fins que Domènec havia cridat.

- Prou, Blay, Jo ja no puc més. Xerrem una estona, home!

- Tu xerra tant com vulguis. Jo t'escolto.

A ella, no li deien res. Per moments, Clàudia es sentia a gran distància dels dos homes: un, electritzat per l'avorriments; l'altre, absort per la feina.

Blay, a la fi, deixava els pinzells i acceptava un ~~ab~~ cigarreta / i una copa de conyac amb daus de glaç.

Tot d'una Domènec se li havia plantat al davant, li havia preguntat:

- Respon amb entera franquesa, Blay. T'agrada o no t'agrada, el cos de Clàudia?

Ella s'havia embolcallat en el barnús, color cirera. Sortí de l'estudi per a no sentir les impertinències de Domènec. Però, del passadís estant, se'n devia la conversa.

- T'agrada o no t'agrada? Respon.

- Professionalment he de dir que m'agrada pintar-la.

- Ah, professionalment ? I d'una altra manera?

- No t'entenc. De quina manera vols que m'agradi?

- No et diu res, com a home? No et desperta...

- ~~Colla~~, animal, féu Blay.

Claudia, alarmada, havia entrat. Preguntà a Domènec.

- No et fariq res parlar d'una altra cosa?

Ell no l'escoltava. Insistia prop de Blay.

- Abans de tornar a pintar m'has de dir la veritat. T'agrada o no t'agrada

Clàudia, nua?

En lloc de respondre, Blay agafà els pinzells i la paleta.

- Som-hi, Clàudia?

Mentre esposava a pintar de nou, comentà fredament:

- Ets l'home més emprenyador que he conegut en la meva vida.
- No t'empipis, home.!
- Empipar-me? El que faré si continues, és agafar els meus estris, fotre al camp i no tornar mai més a aquesta casa.

Durant un o dos dies Domènec el deixà tranquil. No formulava noves preguntes, però no s'estava mai quiet: fumava, bebia, s'aixecava, es tornava a seure, obria i tancava el balcó, anava a cercar daus de glaç a la nevera, omplia i buidava la còpa...

Sopitava de tant en tant:

- Amb la feina que hi ha, al despatx...

Anava a telefonar. Quan tornava, es panyia:

- Quan no hi sóc, sempre fan una bestiesa o altra.

Claudia havia acceptat una cigarreta que Domènec li oferia. Tots tres fumaven tranquil·lament, ella, embolcallada en el seu barnús. Domènec havia restat un moment tranquil amb, l'esguard vagorós i un mig somriure inquiet. Tot d'una fixà els ulls en Blay.

- Mai no ho hauria cregut, t'ho juro. Ho he descobert tot just ara: Ets un home de glaç.

- Ja hi tornes?

- Deixa que t'ho digui amb franquesa. Com pots esguardar ~~impassible~~ un cos tan provocant com el de Clàudia i seguir pintant tan tranquil?

Claudia havia suplicat per centèsima vegada.

- Prou, Domènec!

Domènec s'exaltava.

- Som o no som bons companys, tots tres? Som o no som gent civilitzada, francs, lliures de prejudicis ~~burgesos~~ i d'andròmines?

Llençà violentment la cigarreta.

- Ets o no ets el nostre millor amic, Blay?

- Per molt amics que sigan, no tens dret a fer ^{certes} preguntes. Sobre tot, davant Clàudia. També llençà la cigarreta. Afegí:

- No parlis més d'això, o ho planto tot i fujo.

Domènec tragué del paquet una altra cigarreta. Va oferir-la a Blay.

- ~~No~~gràcies.

- No comprenc per què t'hò prens tot a la valenta, comentà somrient. ~~Deiença.~~

- I jo tampoc no comprenc aquesta mena de joc. Ara ~~es~~ tracta de pintar Clàudia.

~~La~~ ^{esta} ~~accions~~ són punyetes.

Es girà devers la model.

- Quan vulguis.

Domènec estava furiós. Li bategaven ~~els~~ narius. Se'l sentia respirar fort.

Deixà passar alguns minuts, després tornà a l'atac.

- Cada u té el seu temperament. No, Blay? Per a tu, un cos de dona, palpitant i voluptuós, representa simplement un objecte interessant digne de confiar-se. M'

erro? L'expressió del rostre de Blay no havia canviat. Ella el veia dins del mirall. Pintava..pintava...pintava...L'esguard dels seus ulls grisos anava del model a la tela, de la tela al model. La seva mà dreta, movia els pinzells amb segu-

retat i calma. No ~~vacillava~~ ^{vacillava}, no es crispava. Barrejava els colors, deixava petites o grosses llepades damunt la tela

Domènec no parava d'anar amunt i avall. Encenia una cigarreta, la xuclava un o dos cops i la llençava. Exhalava sospirs d'impaciència.

Clàudia es movia, desficiosa.

- Estàs cansada? féu Blay.

- Una mica.

~~Diagonen~~ Havien plegat. Blay acceptà una cigarreta de Domènec. Clàudia també. L'esguard de Domènec es posà a lluir.

- Ara que no treballes i, per tant, has deixat d'ésser l'artista, parlem d'home a home.

Blay l'esguardava amb desconfiança.

- Fes-me una confessió, Blay, si et plau. T'agraden o no t'agraden, les dones?

Passà un llampeg pel rostre de Blay. Els ulls se li esbiaixaven, arrugava l'entrecella. Domènec li posà una mà damunt del braç.

- No t'empipis, home! I digues-me la veritat. No et pessigoleja veure un cos de dona, nua?

- Quan pinto, no veig el cos nu d'una dona. No veig sino corbes, àngols, colors, ombres, buits i relleus...

Domènec comentà, amb despit.

- No ets un home.

- El que no sóc, és una bèstia.

- Massa espiritual! seguí Domènec amb to de mofa. Tanta super-humanitat embafa.

- No es tracta de super-humanitat, replicà Blay amb energia. Es tracta, simplement, de saber qui domina l'individu, l'home o la bèstia.

- No cal que domini la bèstia per admirar i desitjar un cos formosíssim de dona Jo...

Blay no el deixà continuar

- Estic tip d'aquestes converses. Adéu-siau!

Desà la paleta i els pínzells, tancà la capsa i se n'anà sense haver afegit cap més paraula.

- No tornarà, es lamentava Clàudia.

- Per mi que no torni, cridava Domènec, colèric. Estic tip dels seus aires superiors.

L'endemà, a l'hora de costum, Blay havia tornat. Clàudia li obrí la porta.

- On és, Domènec?

- Al despatx. Vindrà més tard.

Començaren de treballar. Domènec no es presentà. A les vuit del vespre ~~tele~~ havia telefonat a Clàudia.

- Ha vingut, Blay?

- Sí.

- Ho veus? Tanta por que tenies que no vingúes.

Va afegir:

- No tinc temps d'anar a cercar-te. Pren un taxi i vingu^m a trobar~~me~~ al despatx.

Pel camí de Tiana li ^{havia} demanà^t:

- Què ha dit, Blay?

- Res.

- No estava pas enutjat amb mi?

- No ha fet cap comentari.

Domènec esclafí una gran rialla.

- Es un grandíssim hipòcrita.

L'endemà tampoc no va assitir a la posa. Blay pintava aferrissadament. El retrat començava de fer goig . Quasi estava acabat.

- N'estic content, feia Blay sense apartar l'esguard de la pintura. I tu, Clàudia?
- Jo també.
- Sense Domènec es treballa millor.
- Oh, sí, deixà anar ella, vivament. I tot seguit ~~d'haver-ho deixat anar~~ se'n penedi'.

Blay va seguir comentant:

- No comprenc ~~el~~ què es proposa, amb les seves insinuacions.
- Jo tampoc.
- Es torna molt estrany, Domènec.
- Sí, que s'hi torna.
- Tu que el tractes més íntimament, hauries de saber què li passa.
- Domènec és incomprendible. Mai no sap^s per què fa ~~les~~ coses ni per què deixa de fer-les. Per què les diu o per què ~~no les diu~~ ^{se les calla}.

Blay ^{havia} ~~va~~ deixat els pinzells. S' ^{havia} ~~atansat~~ a Clàudia.

- Ets feliç, amb ell?

El to de la seva veu era inèdit. Clàudia s'alarmà.

- Sí...

Va anar a embolcallar-se en el seu barnús. Tornà a seure al divan.

- De debò hi ets feliç?

Claudia s'arraulí sota l'embolcall. Arronçà les cames fins a tocar-se el man-
tó amb els genolls.

Blay l'esguardava amb una expressió particular: les nines fixes, les parpelles
immòbils.

Clàudia explicà.

- Quan m'hi vaig casar, Domènec era un marit deliciós: afectuós, sensible, delicat.

Blay l'escoltava ^{sense apartar-ne els ulls} aguantant ~~va~~ la respiració. Ella va continuar.

- Han passat cinc anys. Domènec ha canviat moltíssim. Ara és exigent, exclusiu,
recelós, despòtic...

+ Blay es va seure al costat de Clàudia.

- Però ell segueix enamorat de tu. Més enamorat que mai, segons sembla.

- Enamorat de mi? No. Unicament del meu cos. Ell no sap res de mi. No s'interesa
pels meus gustos ni pels meus sentiments. Unicament pel meu cos.

Parlava sense esguardar Blay, ben embolcallada en el seu barnús, una mica tre-
molosa i torbada.

- Potser està mal fet parlar així del meu marit al seu millor amic?
Ell havia alçat les espatlles. Repetí, amb ironia:
- El seu millor amic! Domènec i jo ja no ho som, d'amics. Tot ha ~~canviat~~.
- Què us ha passat?, féu Clàudia girant-se de sobte devers Blay i esguardant-lo directament als ulls.

La veu d'ell es posà a vibrar.

- Es possible aguantar sense enuig tanta impertinència?

Ella concedí:

- A voltes Domènec sembla com embruixat.

Va afegir, sospirant.

- Tu, rai! Si no vols ~~vaure~~ l' més, pots tirar per un altre cantó. Joestic lligada a ell, per la vida.
- Per què ~~dius~~ dius per la vida?
- Perquè hi ha els menuts. Oh, si no fos per ells...saps...

I sense saber com ni per què es trobà envoltada pels braços de Blay, amb el cap amagat al ~~pit~~ de Blay. ~~Quin~~ ^{La resta} esdevingué en una mena d'automatisme fàcil i natural. C

i natural. Cada gest semblava impulsat per una força involuntària, impersonal, imperativa, incontrolable.

Blay cercava, amb els seus llavis, els llavis de Clàudia. Els trobava amatents i fremidors. Les mans de Blay acaronavent amb suavitíssima ciència amorosa el cos de Clàudia. I cada carícia trobava la seva vibració adequada.

Clàudia acabava de descobrir un paradís: efímer i fugisser, com tots els paradisos, però, a la fi, un paradís.

Se n'havia adonat quan Blay, sense pronunciar una sola paraula ni exhalar un sospir ni projectar un esguard devers ella, se n'havia anat. Però una dolça sensació s'escampava com un corrent càlid per tot el seu cos. I ella, de moment, no havia somniat més que ~~seu~~ preservar-la.

Per aconseguir-ho, calia, pel damunt de tot, que Domènec no ho descobrís. Ella hi havia esmerçat tota la seva ciència de dissimulació. I Domènec ^{aquell dia} no havia descobert res.

L'endemà, Blay es presentà puntual com solia fer-ho. I, tot seguit, sense preguntar per Domènec, es posà a preparar la paleta.

Clàudia havia anat a despullar-se, sense ~~amb~~ Amb prou feines gosava ^{va} mirar-la ^{pinzellada} a la cara. Les cames li tremolaven, el cor li anava de pressa.

Es collocà al seu lloc de posada sense dir res.

Blay havia començat a barrejar els colors. Tot d'una va dir, sense mirar-la;

- Acabo de confesar-ho, tot, a Domènec.

Ella crida, tota escruixida.

- Què dius?

- Dic que acabo de confessar-ho, tot, a Domènec.

Finalment s'havia decidit a mirar-la. Ho feia d'una manera poc humana. Com hauria esguardat un arbre o una cadira. I després mirava la tela, hi deixava, l'una darrera l'altra, les seves pinzellades.

- No hauria pogut seguir venint si no li ho deia. Em sabia greu abandonar el quadre, ara. Comença de fer goig.

- I ell... què ha dit ?

Sense deixar el treball, Blay explicà:

- Primer s'ha tornat gree. Després ha alçat els punys. Jo també he alçat els meus

Llavors ell ha abaixat els seus. Jo li he dit: " No és això, el que volies?" " No m'acusaves de poc home? Semblaves ofès perquè jo no la desitjava"

Clàudia, estorada, girava el cap devers Blay.

Ell advertí:

- No et moguis.

Clàudia el veia dins del mirall. Seguia pintant. Tot d'una, es posà a riure.

- Ha representat una de les seves escenes més patètiques. S'ha passat la mà pel front i pels cabells" Es espantós! Es espantós!" anava dient. Jo llavors li he preguntat: " He de seguir pintant-la, o plego?"

Blay va interrompre la seva relació per advertir:

- No et moguis, per l'amor de Déu, Clàudia.

- ~~Què xixis~~ I ell, què ha dit?

- Ha dit: " Acaba el retrat. Digues-me el que et dec i fot al camp. No tornis mai més a posar els peus a casa."

Clàudia sospirà:

- Déu meu...

Un moment després, va comentar:

- Una amistat tan antiga i tan perfecta, com la nostra perduda per...

No sabia com acabar la frase. Realment, tampoc ^{no} sabia de qui era la culpa.

Blay seguit pintant amb una aplicació renovellada. Els seus ulls, grisos, esguardaven el cos de Clàudia sense la més lleu guspira de desig. Semblava no somniar ^{en altra cosa} més que ~~en~~ acabar el retrat quant més aviat millor. Deixar aquella casa per sempre.

Després d'una estona de treball, proposà:

• Reposem?

Clàudia s'apressà a embolcallar-se en el seu barnús color cirera. Blay li allargà una cigarreta. La hi encengué. Examinava atentament el retrat. Sense apartar-ne els ulls va dir:

- Domènec ha destruït la nostra bona amistat. Ha destruït el vostre amor. Et destruirà a tu i, ben aviat, es destruirà ell mateix.

Com que no semblava disposat a continuar pintant, Clàudia li demanà:

- Ja està, el retrat?

- No, malauradament, Hauré de venir dos o tres dies, encara. Et sap greu que 32
torni?

- No...

Quan Domènec arribà, eren prop de les deu. Clàudia l'esperava vestida, a punt de marxar a Tiana. Havia telefonat dues o tres vegades al despatx sense obtenir contesta. En oir el grinyol de la clau ^{en} al pany, corregué a la porta.

- Gràcies a Déu. Quina ànsia m'has fet passar.

- Ànsia? No tenies a Blat per^a distreure't?

- Blat és fore des de les vuit.

- Ah, I jo què sabia? Pensava encertant no venint, No us volia fer nosa.

Clàudia havia començat a plorar. Domènec li cridà, amb veu irritada:

- Ara, gemecs? A veure si després de fer-me cornut, encara hauré de congolar-te.

- Tu en tens la culpa.

- Calla! No sabies defensar-te d'aquell porc? Si no t'agradava, per què li ho permeties? Ets una...

S'havia precipitat damunt ^{de} Clàudia, amb la mà alçada. Ella reculà. Es cobria el rostre amb les mans.

havia canviat

Tot d'una l'actitud de Domènec ~~canvià~~. Es tirà damunt del divan i començà a plorar. Abraçava els coixins. Hi amagava el rostre. Els sanglots li sacsejaven les espatlles. Semblava realment desgraciat.

Clàudia hauria volgut congelar-lo, però temia una rebufada. Es decidí a acostar-s'hi sense fer fressa. Li posà suaument una mà damunt dels cabells.

Ell la rebutjà.

- Deixa'm. Em fas fàstic!

Ella havia sortit de l'habitació. Anava a telefonar a Tiana que no els esperessin ~~per sopar~~.

Domènec, sol, seguia plorant. Parlava amb ell mateix en veu baixa i rogallosa. El nom de Clàudia es barrejava sovint als sanglots i també a dos adjectius masculins: "porc" i "hipòcrita"

Dos dies després, Blay havia acabat el retrat. Per encàrrec de Domènec (que no volia veure més aquell pinta) Clàudia li demanà quant li devia.

- Deu mil pessetes.

Clàudia havia restat un moment sense respirar.

- El trobes car? deia Blay, amb certa ironia.

- Sí, francament.

Havia afegit, amb precipitació:

- No. No el trobo car perquè és magnífic. Només tinc por del que dirà Domènec.

- No t'ha deixat prou diners?

- Un xec en blanc. Hi posaré la xifra que tu em diguis.

- Deu mil pessetes.

Somreia una mica de biaix.

- Si fos per a tu sola, no te'n faria pagar res. I si ara ell no el vol, millor, el conservaré per a mi. M'estimo més el retrat que les pessetes.

Fet i fet, s'havia embuixat el xec i ^{acomiadat} ~~despedit~~ de Clàudia amb una ~~frase~~ encaixada.

- No crec que ens tornem a veure més. Si per cas, de lluny.

- Ho sento molt, Blay.

En veure'l sortir de l'estudi amb la capsa de pintures i ambbaquell mig somriure barrejat de recança i d'ironia, Clàudia havia comprès que una fase molt

plena i molt dolça de la seva vida desapareixia amb ell per^a sempre ~~ela~~.

Blay havia marxat a París poc temps després (~~ho havia dit~~ ^{els} ~~havia dit~~ ^{per un company})
 No els ~~h~~ havia dedicat ni una telefonada de ~~despedida~~ ^{comiat} i, en quatre anys ~~no els~~ ^{d'absència,}
~~hi havia enviat~~ ni una postal

La màquina d'escriure ja no teclejaba atabaladora i obsessionant. Les portes de les dependències ja no espetegaven en un ritme freqüent quasi marejador. El fum de les cigarretes encara empudegava l'atmosfera carregada també d'emanacions humanes. Però les veus i les passes dels empleats ja no hi eren, gràcies a Déu. Solament es sentia, detant en tant, la tosseta de Jordi Munyoz tancat ^{en} (al seu despatx, com ell mateix ~~†~~, igualment ocupat o preocupat en algun detall del negoci.

Mentre anava i tornava del lavabo, Domènec Estany xuclava amb dalit la seva cigarreta anglesa (en consumia dos paquets cada dia) S'empassava i n'expellia el fum a un ritme alternat: dues o tres inspiracions, una o dues expiracions.

Hauria volgut reposar, amarar-se ~~ixim~~ de la satisfacció d'una jornada de treball ja enllestida. Havia fet el seu deure de gerent-tècnic. N'havia acceptat tots els riscos, totes les responsabilitats. En part, havia reïxít a evitar certs conflictes i, també en part, a resoldre certs problemes. Eren les vuit del vespre. Tenia trenta nou anys i diners suficients per a compensar, amb una distracció o altra, la feina enllestida.

Telefonaria a la seva muller. Li proposaria sortir amb ell. Anirien tots dos sols a sopar en un restaurant, després al teatre o al dancing.

El timbre del telèfon es posà a vibrar .

- Digui?

Era veu de dona. Un breu instant ell va esperar que seria la de Clàudia. Era la de Cristina.

- Escolta, Domènec. Què no ens veurem, aquest vespre?

- No ho sé...

Feia qui sap el temps que eren amants(Amants! Malaguanyada paraula!)

- Per què? Tens feina?

- Volia sortir amb Clàudia. Ella se'n refia.

- On anireu?

- No ho sé...

- Si és al cinema, no podria també venir-hi jo? Estic trista, Domènec...

S'havia posat a plorar. Els plors per telèfon exasperaven Domènec encara més que cara a cara.

- Ho consultaré amb Clàudia. Si ella hi està d'acord, et telefonaré.
- Es sentia sanglotar a l'altre extrem del fil. Domènec s'impatientava.
- Entesos?
- Com tu vulguis.

La veu de Cristina era encara gemidora. Domènec havia tallat la comunicació. Anava a telefonar a Clàudia. Però sentia una mena d'inquietud. Algú li havia dit que Blay tornava a ser a Barcelona. Potser havia anat a saludar-la? Quatre anys són prou anys per a esborrar poc o molt la vergonya d'aquell acte (Suposat que en sentís, de vergonya) Ell, Domènec, ja els ho havia perdonat tot. Però no es podia estar de recel·lar un poc de la sinceritat de Clàudia. Li confessaria que Blay li havia telefonat o l'havia anada a veure; i ell li ho demanava? La perfídia i l'art de dissimulació de les dones, fins i tot de les més franques, és incalculable. L'home més llest s'hi perd, amb elles.

Es clar que no ho repetirien, allò Però es complaurien ^{en} retrobar-se. Sempre s'havien avingut, Blay i Clàudia. Quan encara eren tots tres solters i sortier sempre plegats, la gent no va saber mai amb quin dels dos festejava. I fins i

tot, després del maridatge, una parenta de la tieta havia dit a una seva amiga:

- Saps, Clàudia Saladric s'ha casat, però amb l'altre.

Ser l'altre per una estona, resultava divertit. Ser-ho tota la vida, ho resultava menys.

Si Blay havia gosat **visitar** Clàudia, ella li hauria parlat de Cristina.

- No ho saps, Blay, Domènec té una ~~amiga~~ ^{amigueta?}.

Li ho hauria comunicat tranquil·lament, com aquell que diu: " Domènec ha comprat un nou automòbil! " Hauria parlat amb un mig somriure i ell hauria esclatat en una rialla.

El seu amistançament amb Cristina els faria ~~sentir~~ sentir ^{se} menys culpables. Però si allò no hagués succeït ell, Domènec, no hauria tingut mai una amistançada (Els ~~ho~~ ho diria a la primera ocasió.) Aquell poc brillant i més aviat carregós episodi de la seva vida, tenia, per base, la desesperació i la venjança. Més tard havia esdevingut una rutina i ara era francament una obligació onerosa. Pobra ~~Cristina~~ ^{Cristina}! L'únic lligam que la retenia a la vida era ell, Domènec. Si pogués parlar amb Blay li ho faria comprendre fàcilment. Blay veuria el que Cristina

representava, per a ell: La mínima quantitat d'amistançada que un home de la seva classe social es pot permetre.

Per altra banda, (Blay ho comprendria, també) Cristina era un objecte de lluïment. Qualsevol home, per refinat i exigent que fos, podia passejar-la segur de despertar enveja en els altres homes. Sempre tan ben vestida, tan ben calçada, tan ben pentinada i perfumada! (Darrerament, Clàudia l'aconsellava en tot) I aquests refinaments indumentaris, no li costaven res, a Domènec (Aquest detall també faria gràcia, a Blay) El marit de Cristina era prou ric per a mantenir dues dones i totes dues amb el mateix luxe. Una ganga per a ell, la pobra Cristina. Això sí, el que estalviava en pessetes ho esmerçava en paciència. Cristina era molt carregosa. No parava de fer-li confidències, de formular acusacions contra el pare dels seus fills. Li agafava les mans, les hi estrenyia i besava amb devoció. ~~devotame~~

~~XXXX~~ Li estintolava el cap a l'espatlla, deia entre sanglot i sanglot:

- Sort de tu, Domènec, tu m'has ^{alliberat} ~~des~~alliberat del suïcidi.

Ell no podia admetre la idea del suïcidi, ~~mai que com a un acte de folliar~~

No creia que a cap fred, cap cristià fos capaç de posar-ho en pràctica.

Però sovint, quan estava tan i tan tip de la pobra Cristina, de les seves queixes, dels seus gemecs i petons, xops de llàgrimes, evocava aquest suïcidi frustrat i quasi lamentava aquesta frustració.

Si sabés com espolsar-se-la sense fer massa trencadissa... Un cop desembarassat de Cristina potser seria més fàcil reconquistar Clàudia. No que Clàudia n'estigués gelosa (No n'estava gens, per desgràcia), sinó perquè llavors no podria prendre aquells aires ~~superiors~~ irònicament superiors en parlar de la teva Cristina. Ni aquells altres, tan ofensivament indiferents, per a recordar-li:

- Demà és santa Cristina. Has de fer-li un present o altra. Si tu no tens temps i vols que m'encarregui jo, de comprar-li ~~hi~~ ?

Cristina, en canvi no practicava l'ironia. No li preguntava res i sempre estava amatent a acompanyar-lo allà on fos i a congolar-lo en els seus braços, quan la indiferència sexual de Clàudia el precipitava ~~a~~ abismes de desesperació. ~~Però~~ Si Clàudia li hagués exigit que l'abandonés, per sempre, prometent-li, en canvi, tornar-s'hi a lliurar amb l'exaltació dels primers temps, ell no hauria vacillat ~~a~~ sacrificar ~~a~~ Cristina. Clàudia era la seva dona legítima. ~~podia~~

~~Claudia era la seva dona llégitima~~, la seva esposa davant de Déu i davant dels homes. Podia desitjar-la i posseir-la sense infringir cap llei divina o humana. Satisfereix els seus desitjos alhora que complir amb els seus deures de marit, ^{allibe-} ~~rau-~~ rant-se així de l'atena ^{rau} ~~ra-~~ rau de la consciència.

~~Temps ha que no havia anat a confessar-se. Aviat seria la comunió dels bessons. Hauria de combregar amb ells i Clàudia. Calia anar a veure Mossèn Fuster, explicar-li els seus problemes, consultar-li el que havia de fer i com ho havia de fer.~~

Temps ha que no havia anat a confessar-se. Aviat seria la comunió dels dos bessons. Hauria de combregar amb ells i Clàudia. Calia anar a veure Mossèn Fuster, explicar-li els seus problemes, consultar-li el que havia de fer i com ho havia de fer. Segurament no voldria donar-li l'absolució si abans no es separava de Cristina. Clàudia era més feliç que ell, per bé que tant o més culpable de tot el que passava. Quatre anys enrera, Clàudia havia confessat el seu pecat. ~~Havia~~ Havia rebut l'absolució i complert la penitència. I ara podia esperar la comunió dels nens amb serenitat. ^{A menys} ~~La menys~~ que Blay... Però, no. Blay era massa orgullós. No s'hi hauria presentat, no li hauria telefonat.

Domènec reconeixia que una bona part de la responsabilitat d'allò la tenia ell mateix. Havia exasperat Blay, i l'havia empès devers la seva dona. No comprenia per què ho havia fet ni quin ~~mal~~ esperit li suggeria aquelles bromes de mal gust. Però tampoc no acceptava de carregar amb tota la responsabilitat. Per bestieses que ell hagués dit, per molt que hagués burxat Blay, ~~claudia~~ si aquest no estimava ni desitjava Clàudia, per què l'escometia ~~justament~~ aprofitant la seva absència? I Clàudia? Per què se li havia lliurat? Certament no ho ^{hauria} hagués fet si no hagués experimentat una ~~sense una certa atracció~~ certa atracció ^{física} ~~devers~~ envers el pintor.

Domènec llençà la cigarreta amb violència. La cigarreta anà a parar a dos o tres metres de distància. No estava apagada. Domènec s'aixecà d'un bot, i la trepitjà amb ràbia.

Havien passat quatre anys. Clàudia havia sofert una certa decadència física. Restava, però, tan o més ~~distint~~ distingible que abans. I cada dia era més freda amb ell, més refractària a l'acte sexual. I, potser per això mateix, més i més desitjable.

- S'et resisteix? li preguntaria mossèn Fuster quan ell li contés el drama.
- No. No se'm resisteix. Ho accepta, ~~avarrida~~ i resignada.

llavors mossèn Fuster exclamaria:

- Es l'actitud d'una bona cristiana . La més perfecta de les actituds per a una dona que no aspira ~~4~~ més que a tenir fills.

Tenir fills! Pobre mossèn Fuster. Ni ell ni ella no en volien més, de fills. Era en l'única cosa que estaven d'acord.

Algú trucava suaument a la porta.

- Entreu!

Jordi Munyoz entrà.

- Què hi ha, Jordi?
 - Me'n vaig.
 - Has acabat la feina?
 - Sí. Vull sortir amb Anna. Irem a sopar fora. Avui fa anys que ens vàrem casar. Domènec somreia, amb certa mofa.
 - I tan enamorats com el primer dia...
 - Tan enamorats, no. Però més units que mai.
- Domènec sospirà.

- Felices vosaltres!
- Em fas riure, quan parles de la felicitat dels altres. Com si tu...
- Puc parlar de la meva? Clàudia no m'estima, ja ho saps.
- Romanços, no t'estima. No haguessis començat de fer l'ase amb la Cristina Se-
llent.
- Si vaig començar de fer l'ase, com tu dius, era precisament perquè Clàudia
no m'estimava.
- Sé positivament que t'estima. Es una bona noia. Viu sempre pendent de tu.
- De debò? féu Domènec amb una rialleta irònica
- El que has de fer és engegar Cristina al botavant quant més aviat millor.
- Molt bé, moralista. Es fàcil engegar o no engegar algú al botavant. Cristina
no és una prostituta, ni una nimfa temptadora. Es una noia honrada, abandonada
del marit.
- Sí, però tu no ets el marit. No hi tens cap obligació.
- Obligació moral, sí. Cristina se m'hab~~l~~liurat en cos i en ànima. Inés una noia
decentíssima. Jordi exclamà, escandalitzat:

- Decentíssima? Fuig, home! Les dones decents són les que aguanten la traïció del marit, la viduïtat, la solitud i fins la misèria, sense caure.

- Caure! repetí Domènec amb una rialleta sarcàstica. Caure! quina paraula més noncentista!

Canvià de to.

- La teva moral, Jordi, és la d'un seminarista timorat o la d'una vella beata. Escolta això: Hi ha dones, amb amants, qui sap-lo decents i altres, amb marit i sense amants, que són unes grandíssimes dallonses.

- No ens entendriem mai.

- Ni cal. Ves, ves. Sortiu amb la teva virtuosa Anna i xaleu-vos-la, ara que podeu. Abans de sortir, Jordi insití.

- Pensa en el que et dic, Domènec.

- Prou i massa que hi penso. No cal que m'ho recordis.

- Bé. Fins demà.

- Fins demà I que per molts anys pugueu ~~celebrar~~ celebrar-ho

- Gràcies. En vida vostra.

Jordi havia sortit del despatx. Domènec restava sol en tota la fondària de les dependències. Estava més tranquil quan Jordi no ^{hi} era, ~~al despatx~~. No estava mai segur que no escoltés les ^{seves converses} ~~conferències~~ telefòniques.

Posà comunicació amb Clàudia.

- Sóc jo, Domènec. Escolta. Vols sortir, aquest vespre?
- No en tinc gaire ganes... S'hi està tan bé aquí, prop del foc!
- Al restaurant també s'hi està bé i al cinema i al dancing i a una pila d'altres llocs on podriem divertir-nos.
- Faré el que tu vulguis.
- (Oh, aquesta submissió de culpable!)
- Si no t'abelleix, No.
- M'és igual.
- Cristina ha telefonat. Diu que voldria venir amb nòs altres.
- Per què no sortiu tots dos sols?
- Es amb tu, que jo vull sortir.

Un silenci desolador sortia del receptor telefònic. Sols es sentia el zumzeig del buit. Domènec ^{el va} interrompi^{re}, colèric.

- Deixem-ho ^xcórrer. Li telefonaré que tinc migranya.
- Espera. Li telefonaré jo. La inviataré a venir aquí, a passar la vetlla prop del foc.
- Si ella ve, jo em quedo al despatx. Ho aprofitaré per a enllestir feina.
- No vindràs a sopar?
- No ho sé. ~~Alegi recelós:~~
Alegi, recelós!
- No ha vingut ningú?
- No...
- No ha telefonat ningú?

~~XXXXXXXX~~ - Tu, només.

Domènec tallà la comunicació sense ~~despedir-se~~ ^{acomiar-se}. Qui sap si aquest no voler sortir, si aquest afany de romandre tranquilla prop del foc no era per assaborir retrospectivament la visita o la conversa telefònica ~~de~~ ^{de} Blay. Tantmateix era ben possible que ell hagués intentat comunicar-se amb ella.

Encengué una altra cigarreta. Aspirà el fum. L'expellí pel nas. Es passà una mà pel front, Sentí el contacte relliscós de la seva calva naixent. Recolzà l'esquena al respatllet de la poltrona giratòria, aclucà les parpelles.

On era Blay, què feia Blay, en aquella hora? Algú li havia dit que preparava una exposició a la Galeria Gaspar . Orgullós com era i ara, enfatuat pel seu triomf a Paris , estaria lliurat en cos i en ànima a la organització del vernissatge . Potser ja no es recordava ni d'ell ni de Clàudia. O, si se'n recordava, preferia dissimular-ho.

Il·lençà amb violència la cigarreta . Esvrecolzà a la taula escriptori, es cobrí el rostre amb les mans . Havia comès un gran error en tornar al llit de Clàudia . Tot el mal venia d'aquí. Si ell s'hagués mantingut ferm, potser hauria arribat a dominar-la. Però li mancà la força de voluntat. Aquell " Fuig em fas fàstic " amb què havia rebutjat les seves carícies el dia de la roptura, era la més grollera de les mentides . No solament no li feia fàstic sinó que, després de la porcada de Blay , la desitjava més encara. La tenia al llit del costat. Aspirava, sense voler-ho, el perfum del seu cos i dels seus cabells. Veia la plenitud de les seves formes. I, lligat per la promesa de separació marital, no podia acostar-s'hi. Igual que un monjo que ha fet vot de castedat i sent la temptació de la fembra.

Això no podia durar i no durà. Ara en pagava les conseqüències. Ella es feia la desmenjada i ell se'n sentia enemic, a estones; a altres: esclau.

Quatre anys havien passat des de l'inconcebible acte. Però ell, Domènec, no havia oblidat encara l'espelmadora astúcia i traça a dissimular d'ella. No solament s'havia deixat posseir per Blay, sinó que li ho havia amagat, a ell, amb una habilitat de cortesana. Si Blay no li ho hagués confessat tot, encara ho ignoraria. El dia de la canallada, solament unes hores després ~~d'haver-lo fet conèixer~~ ella feia la mateixa cara de sempre, el mateix suau i candorós mirar de sempre, el mateix posat esllanguit i tendre dels altres dies. No es podia, doncs, fiar de Clàudia. No se'n fiaria mai més.

A estones, l'odiava. Era un sentiment menys humiliant que la passió amorosa no corresposta, més sa que el desig carnal no compartit. L'odi li escalfava el pit com una flama.

Si en perdre ~~Blay~~ Clàudia hagués pogut conservar Blay... Parlar de les seves cabòries amb ell, significava reduir-les a la meitat. Blay era el més meravellós dels confidentes (Què pagaria, Jordi, per assemblar-se-li?) No donava mai cap

consell. Escoltava amb atenció i comprenia cada matis, cada ~~confidència~~ ^{suggerència}. Mentre ell li parlava, Blay movia el cap, parpallejava, apretava els llavis, somreia... No calia res més pera sentir-se compès. Els seus silencis valien més que les paraules dels altres.

Però tot això era mort. Blay s'havia convertit, tot d'una, en el seu rival, en el seu enemic. L'últim record que servava d'ell era el d'un rostre tancat i ferreny, l'esguard glaçat, la boca dura.

Poc temps després de la ruptura amb Blay, s'havia confiat a Jordi Munyoz. Necessitava algú en qui dipositar una part del seu sofriment. Jordi era un noi imbuit de principis religiosos, ple d'escrúpols ètics i estètics. Vuit anys més jove que ell i menys dotat en tots el terrenys, Jordi s'havia sentit orgullós d'esdevenir el confident del seu soci. Però les confidències havien començat per una mentida (Esclata ^a a riure en recordar-ho). No li va dir ^{el} el que havia passat entre Clàudia i Blay. Ni el seu determini de viure maritalment separat de la seva dona per a castigar-la de la seva infidelitat. Per a justificar la seva necessitat d'expansió, va haver de modificar el drama. Va dir que Clàudia ja

no l'estimava. Refusava l'acte carnal. Aquesta confessió l'humiliava als ulls de Jordi, però també el feia força interessant.

Jordi examinava el cas ~~baix~~^{sota} un punt de vista moralista. Clàudia no devia refusar-se a Domènec. Havia de sometre's i fins mostrar certa complaença encara que no hi trobés goig. El seu goig, segons Jordi, havia d'ésser d'una altra mena.

Domènec replicava que ell no volia submissió sinó col·laboració i entusiasme. Jordi desitjava parlar ^{-ne} amb Clàudia. Domènec li ho va prohibir. Els consells i la bona voluntat mediadora del seu soci no aconseguien altre resultat que distreure'l. A estones el ~~feien~~^{feien} riure, a altres, l'enutjaven

A Cristina també havia tractat de fer-li creure que les seves relacions maritals amb Clàudia havien sofert un greu contratemps. Li assegurava que vivien com dos germans. Ella no s'ho acabava de creure. I ell ho sabia.

Domènec obrí la carpeta on hi havia endreçada la llista de clients de Galícia. Havia de fer-ne una tria i collocar els noms per ordre de dates i de visites. El viatjant anava a sortir un d'aquells dies i, per a estalviar temps i dietes, Domènec preferia marcar-li l'itinerari exacte i els establiments que havia de

visitar. Anaven per ordre alfabètic: Alvarez i Pedreira, Aquest feien unes comandes massa migrades i estaven sempre discutint la qualitat del gènere. Domènec hi passà una ratlla pel damunt. Seguia: Arnaiz, Ventas al pormayor Aquest sí que era un bon client. Però, a Orense, hi aniria de tornada. Després venia: Arteola y Fontero, sederies y...

Domènec tancà bruscament la carpeta. La rebutjà amb enuig. Ho deixaria per demà. Es sentia cansat i, realment, amb un poc de migranya, ~~tal i com ho havia telefonat~~ ~~a Cristina~~. Havia passat massa hores treballant. No podia més. Fet i fet sortiria amb Cristina ja que Clàudia feia la desmenjada. La duria al cinema i després... Ella es posaria força alegre en sentir-li la veu.

Amb prou feines havia marcat el número, com si l'estiguessin esperant, es sentí que despenjaven l'auricular. Domènec digué, amb animació.

- Cristina!
- La señorita ha salido ahora mismo. Quiere algun recado?

Domènec tallà, furiós. Entesos! S'havia quedat sense l'una i sense l'altra. Ara elles passarien la vetlla prop del foc. Comentarien algun film, el preu del

material escolar dels nens o potser el criticarien a ell. (Tan Clàudia com Cristina tenien prou motius per a fer-ho) Clàudia diria:

- ^{domènec} ~~El~~ no es recorda mai dels altres, amb el seu egoisme despòtic (eren paraules del vocabulari d'ella) ~~que ella acostumava usar~~ Cristina aprovava amb mansuetud.

- Ell rai...

Potser ~~deixaria~~ caure alguna ^{llagrimeta} ~~llagrimeta~~ escadussera (en tenia sempre a punt)

- No t'hi enfondis ~~massa~~, creu-me, aconsellaria Clàudia. Els homes no en valen la pena.

Potser arribarien força enllà en les ^{mutues} confidències. Domènec les havia escoltades més d'un cop de darrera la porta estant. Les confidències eren tan íntimes, que ell s'havia sentit enrogir les galtes.

Al diable totes dues! Llàstima que no pogués anar a trobar Blat. S'hi farien un fart de riure. Res no li hauria abellit tant, en aquell moment, com una conversa a soles amb Blat.

Se n'aniria a sopar sol en un restaurant, i després al cinema. Potser hi faria alguna conquesta. Els cinemes on se'n ~~hi~~ fan, ell no els ignorava.

Despenjà l'abric i el barret i sortí.

En havent parlat amb Domènec, Cristina penjà el receptor, s'Esixugà les llàgrimes, sospirà. Es dirigí a la cambra de bany. S'aplicà una tovallola xopa d'aigua calenta als ulls i a les galtes. Després s'hi féu compreses fredes. No volia mostrar-se amb les ulleres inflades si per cas sortia amb els Estany.

S'esguardà atentament al mirall i tornà a sospirar. Quon rostre més cansat i trist! Tot, en ell: l'expressió tímida i espantadissa, la mirada decebuda i malencònica eren ja com l'auguri de catàstrofes sentimentals passades i futures. Només calia fixar-s'hi (i ella s'hi fixava) en aquelles fesomies, per altra banda correctes i delicades (ho reconeixia, amb una certa satisfacció) per a presentir que cap home, marit o amant, no li restaria fidel. ~~Encara que~~ ^{trista} Aquesta evidència anava contra totes les idees que té el món, en general, sobre l'amor i la fidelitat dels homes. La gent diu que ells no s'engresquen ni resten fidels a les dones intel·ligents i instruïdes, sinó a les dones boniques i ignorants, quant més ignorants, millor. Cristina creia posseir aquestes ^{darreres} qualitats i no arribava a comprendre per què el marit, primer, i després, l'amant, la desestimaven i la ~~traïen~~ ^{traïen}. De l'Albert

n'havia estat molt enamorada. Li havia donat tres fills sans i formosos. Mai no havia somiat a enganyar-lo ni tan sols a flirtejar (Clàudia, en canvi, flirtejaven amb el seu mestre d'alemany i amb una colla d'altres, ~~sense comptar amb la relació amb el pintor (Domènec li havia contat)~~ i ^{el seu marit} en canvi ell n'estava cada dia més enamorat.) La fidelitat natural de Cristina no havia trobat cap reconeixement ni en Albert ni en Domènec. Albert, al cap de pocs anys de matrimoni s'havia enamorat, com un estudiant, d'una dona menys jove i menys bonica que ella. I així que se n'enamorà, trencà en sec les seves relacions maritals. Fins en això tenia poca sort, la Cristina! Quants i quants marits no tenen un embolic o altre de faldilles i continuen la vida marital ~~normalment~~ amb normalitat? Però la Mary era apassionada i absoluta. No el volia compartir amb la muller. Albert li ho havia confessat tot, a ella. Li havia anunciat que des d'aquell instant pertanyia en cos i en esperit a l'altra. Era, segons ell, una passió abassegadora contra la que no es podia lluitar. Ja que no li era possible restar fidel a la mare dels seus fills, al menys no l'enganyaria i seria fidel a la seva amada.

Hi havia una certa noblesa en aquesta manera de procedir. Cristina ho reconeixia, Però mentre Albert es llençava de ple a la seva aventura amorosa, a casa tot havia de **seguir** igual en apariència. Ell ho exigia. La mamà i els nens no havien de descobrir res. Ells dos, encara que divorciats carnalment, ~~seguien~~ ^{seguien} dormint plegats en el llit nupcial. En aquell llit ample i majestuós on ella havia concebut els tres marrecs. Dormir! La Mary no els ho permetia. Telefonava durant la nit. L'aparell estava damunt de la tauleta de capçalera i Cristina havia de sentir com Albert tranquil·litava la Mary, embogida de gelosia.

- No, no, estimada, Ho fem per què la mamà i els nens no sospitin. Però jo i ella... res, res en absolut, com a germans. T'ho juro per la salut dels meus fills.

Cristina ~~escriu~~ ^{sentia} ~~escriu~~ esgarips històrics ~~de~~ ^a l'altre extrem del fil. Sovint arribava a comprendre el que deia la Mary.

- Si m'estimes, vina ara mateix. Deixa-ho tot i vina, ~~xxxxxxx~~ Albert. Vina!

L'Albert es vestia sense dir un mot. Li llençava una mirada de rancúnia i se'n anava a trobar l'altra.

La' escena es repetia sovint. La Mary telefonava a totes hores: mentre dina-

ven, mentre s'opaven, mentre dormien... Els diumenges, els dies de setmana. L'Albert vivia en un estat d'excitació constant. El seu estat nerviós començava de preocupar la família, els socis. Darrerament s'havia posat a guexar d'un ull, Parlava quequejant i les mans li tremolaven tothora. Havia perdut la gana i la son. El metge deia que estava abocat a qualsevol malaltia psíquica.

Albert telefonava sovint que no vindria a sopar. Quan venia, sopava en una esgarrapada i després sortia. Ja no tornava fins l'endemà a l'hora de dinar. A f voltes telefonava des del despatx:

- No vindré a dinar.

Anava amb la Mary en un restaurant i després a casa d'ella (Això ho sabia mig Barcelona) Li havia posat un pis prop de la Plaça de Calvo Sotelo. Un principal amb molt de luxe. I cada cop hi passava més hores i, menys, amb la família.

A voltes, Cristina, en veure'l ~~marixxant~~ frissar-se tant de no ser tothora amb l'altra es sentia culpable, com si ella fos la concubina i la Mary, l'esposa.

~~Comprenia que,~~ ^{Per} ~~per~~ ^{ho comprenia} que Albert fos feliç, ella hauria de desaparèixer, Pensava ^{hauria} sovint en el suïcidi, però no ~~tengut~~ ^{tengut} prou coratge pera a realitzar aquest acte.

Per altra banda ^{fruiïa} ~~gocava~~ d'una salut excellent i era prou jove per a esperar encara qualsevol cosa de la vida. I aquesta cosa vaga que esperava de la vida arribà, efectivament, amb Domènec. S'hi havia lliurat amb una ingènua franquesa i Albert ho havia descobert de seguida. S'enfurià i protestà com el més fidel dels marits. La va tractar de qualsevol cosa. Li va recordar que era mare de tres fills i que sota aquell sostre vivia la mamà, una santa dona, i els nens, innocents criatures mereixedores de millor exemple.

- Una dona adúltera, és molt pitjor que un home, cridava. Un pare, amb una amistançada, no deshonra la casa ni els fills; una mare, sí.

A partir d'aquell moment ja no li adreçà mai més la paraula. Sols responia a alguna pregunta referent al col·legi dels nens o al pagament d'alguna factura.

A casa no hi venia més que quan no podia estar-se'n. La Mary era la seva família. S'estimaven com dos jovencells que s'enamoren per primera vegada. I tenien a gala fer-ho saber a tothom. Sortien plegats de nit i de dia. I Albert, en una mena de desafiament, la duia als mateixos indrets on abans solia anar amb ella.

Crsitina els trobava sovint a la sortida de missa d'una, a la Concepció.

Caminaven fent bracet a través dels claustres fins la sortida. Allí s'aturaven per a comprar flors i donar almoïna als pidolaires. Després tornaven a fer bracet per anar fins l'automòbil que tenien aparcada al passatge.

Ella lluiava una indumentària ostentòria i ~~llampant~~ llampant. A l'hivern, abric i barret de pell, sabates amb talons altíssims i moltes joies. A l'estiu, vestit de seda estampada, calçat blanc, capell de palla d'ales amples... A la mà, hi duïa un llibre de missa voluminós, ^{gruixutíssim.} ~~massiu.~~ I, quan passava, deixava un rastre de perfum que tapava els sentits.

Els nens, d'ençà del dia que assistiren, de lluny, a un d'aquests espectacles, no volgueren tornar mai més a missa d'una, amb ella. Preferien anar-hi més de matí, amb la nurse. Després anaven a prendre el sol al Passeig de Gràcia o a la Diagonal. I, més d'un cop, les pobres criatures, havien trobat ~~el~~ papà amb aquella senyora sortint de can Prat Fatjó o de can Parellada, amb un paquet de blaminadures embolicat amb paper de seda i cintes de colors.

Per Nadal, i, cedint de mala gana als precs de la mamà, Albert venia a dinar a la taula familiar. Era un dinar com d'enterrament. Ningú no parlava. Ningú

no reia..La mamà feia esforços desesperats per a embrancar una conversa qual-sevol. Però cap d'ells ~~no~~ ^{no} tenia esma de seguir-la, Ells dos, fins evitaven de ~~mirar-se~~. Els nens no badaven boca més que per a menjar i encara sense cap alegria.

Cristina tornà a esguardar-se dintre la lluna del mirall. La seva expressió era humiliada, trista, dubitativa, expectant i ansiosa. Domènec no telefonava. Era evident que no tenia ganes de veure-la. El seu to desmenjat ho deia prou.

Al començ de llur amistançament era ell qui ~~li~~ telefonava .

- Podem sortir aquest vespre? Puc venir a trobar-te en algun lloc?

Ara esperava que ella truqués i es feia pregar per a sortir plegats. Si ella no ho feia, ell no donava senyals de vida.

Cristina s'ap^{arta}~~pta~~ del mirall. Es va ass-eure en una poltrona. Era inútil de refer-se el maquillatge. Segurament ~~tonnaria~~ a plorar.

Començà de fullejar una revista francesa. (El francès l'havia après una mica al col·legi.) Examinava els gravats, llegia el text que els acompanyava. Els articles no arribaven a interessar-la. Es posà a ~~examinar~~ ^{mirar} els anuncis. N'hi havia

de molt suggestius. Faixes i sostenidors posats en cossos de dones joves, d'una escultural perfecció. ^{Dentífricis} ~~Dentífricis~~ garantitzats per somriures masculins i femenins amb dentats sans, ben arrengrats i lluminosos. Tan perfectes, que feien pensar en una dentadura postissa. Impermeables elegantíssims, pastilles de sabó amb perfums exòtics, ^{casgotes} automòbils, sabates, aparells de ràdio i televisors, ~~cacere-~~ ~~les~~ automàtiques, aspiradors elèctrics...

Cristina reüllava, distreta, el text que els completava. Llevat de les fotografies de sostenidors i de faixes i també les d'algun impermeable, les altres no li cridaven l'atenció. Però el que alegrava el seu cor, sempre tan trist, era la sensació d'optimisme que es respirava en aquelles pàgines il·lustrades. Tot, en elles: els cossos perfectes de les dones i dels homes, les cames elegants enfundades en mitges transparents, els somriures lluminosos dels rostres retrats, els objectes refulgents, impecables, tot, tot, era com un testimoniatge de vida millor, confortable i feliç.

Aquella vida existia en algú lloc i per alguns. Ella podia també abastar-la, algú dia. Si Domènec... Però Domènec no telefonava!

La revista il·lustrada semblava tot d'una ininteressant. Un pilot de fulles sense solta. Cristina no comprenia com havia pogut fullejar-la i distreure s'hi tanta estona.

Peu una volta més, un esforç per a concentrar-se i comprendre el motiu dels seus fracassos sentimentals.

- Una dona no s'ha d'abandonar mai, li havia advertit Clàudia. Cristina no s'abandonava. Per molt desanimada que estés, no deixava mai d'anar a casa la penitadora, a casa la modista, i, darrerament, també per consell de Clàudia, a casa la massagista. A més a més, feia gimnàstica cada dia. I, per a instruir-se i estar al corrent dels esdeveniments mundials més importants, fullejava la Vanguardia Española y Hola! Els articles no tenia paciència de llegir-los i les notícies no aconseguien interessar-la. Unicament les pàgines gràfiques. Les examinava gravat per gravat. Llegia el peu de les fotografies. Estava al corrent de tots els prometatges i casoris de prínceps i princeses regnats i no regnats, dels dels col·laboradors de la Ràdio, dels divorcis de totes les estrelles del cinema i també de la mort d'algun cèlebre personatge oficial o cultural de la nació. Podia

parlar de Grace Kelly, de Marlon Brandon, d'Elisabeth Taylor, de la ^{oportu}Calias, de la ~~Suecia~~, la malhurada esposa repudiada del sha de Pèrsia (sentia envers ella una especial simpatia) També escoltava cada vespre una novella per ràdio i sabia jugar a la canasta. Què més podia fer per a mostra-se dona de món, tal i com les desitgen homes com Albert i Domènec?

No tenia cap amiga llevat de Clàudia i, Clàudia, era l'esposa ~~legítima~~ del seu amant i, a més a més, la seva rival. Domènec admirava, estimava i desitjava la seva esposa més que a cap altra dona en el món. I Cristina ho sabia. L'hauria hagut d'odiar, però no la odiava. Si hagués hagut d'odiar a algú, hauria estat a la Mary. Però, fet i fet, tampoc no podia. Li faltava empenta per aquest sentiment. La Mary li inspirava més aviat menyspreu mentre que Clàudia li inspirava admiració i, també, un poc d'enveja. Clàudia...

Sonava el timbre del telèfon. Cristina hi corregué.

- Digui? Digui?
- Sóc Clàudia.
- Ah. Hola!

- Què fas, aquest vespre?

☛ Res...

- Domènec m'ha telefonat que té feina ^{enderroçada.} ~~atrasada~~. Diu que no podrà venir ni a separ

- I tu, què fas?

- Jo? M'estic ben escarxofada prop del foc. Vina-m'hi a trobar, si vols. La tietta i els nens ja han sopat. Ens prepararem uns sanwiches i una tassa de cafè amb llet, a l'estudi. Xerrarem confortablement. Et va bé?

Cristina pensava en la deserció de Domènec. S'aguantava les llàgrimes!

Clàudia insistí:

- Què dius?

- D'acord.

- Vina quan vulguis.

- Vinc tot seguit i...gràcies.

Clàudia era massa bona. Ella no s'ho mereixia. Havia intentat prendre-li l'home. Si no hi havia reïxit no era per falta de ganes. I ara resultava que l'

única persona en el món que es preocupava de fer-li la vida suportable no era ni el seu marit, ni el seu amant, sinó l'esposa d'aquest.

Recomençà a aplicar-se la tovallola xopa d'aigua calenta als ulls i a les galtes. Després repetiria l'operació, però **en fred**.

Per a la seva tranquil·litat hauria estat millor no conèixer Clàudia. Però Domènec s'havia entestat ~~en~~ a presentar-la-hi. Assegurava que la seva companyia seria un gran congol per a ella. Efectivament, Clàudia havia resultat una companya ideal, plena d'atencions, de paciència, de sentit pràctic. Cristina ~~avia~~ solia dir a Domènec:

- Un dia li ho explicaré tot.

Domènec reia.

- Te'n guardaràs pla bé.

Però una vegada, davant d'una gran gentilesa de Clàudia, Cristina havia esclatat, en plors. En demanar-li per què plorava, ella li havia confessat que era l'amistançada del seu marit.

Clàudia no havia mostrat cap sorpresa i, encara menys, pena o enuig. Estran-

yada, Cristina li havia demanat:

- No et sorprèn ?

- No...

~~/~~ No et ~~disgustia~~ desagrada?

- No...

Pel posat de Clàudia, Cristina havia comprès que ja ho sabia.

- T'ho ha dit, Domènec?

- Sí.

En un instant, Cristina s'havia adonat de la poca importància que Domènec concedia al seu amor. Per a ella, Domènec representava la calor i la llum de la vida. Les llàgrimes i els sanglots l'ofegaven.

Clàudia, un cop més, havia tractat de conçolar-la.

- Els homes, saps...

- Vols dir que tots els homes són iguals?

- Si fa o no fa. No t'hi enfondis. Creu-me! Si pots passar alguna estona bona

amb Domènec, aprofita-la. Sobretot, no tractis d'aprofundir. No cerquis veritats absolutes, amors ideals, fidelitats eternes... (Era la mena de llenguatge de Clàudia) Però, a tu, no et sap greu?

- A mi?

Clàudia havia alçat les espatlles amb un moviment lleugeríssim, ^{acompanyat d'} una ^{ativada} de llavis .

- No n'estàs enamorada?

- Gens. Ja fa temps que he perdut totes les il·lusions. Domènec m'és indiferent

- Què li trobes?

- No ens avenim.

Cristina havia sospirat.

- Jo n'estic ben enamorada. Millor, que a tu no et sàpiga greu.

- Oh, gens. Podeu fer el que vulgueu...

Cristina havia confessat, pesarosa.

- Ell n'm'estima gens, saps? Ell t'estima a tu. Jo sóc un passatemp ,

- Domènec no estima ningú, sinó a ell mateix.

Cristina no s'havia pogut aguantar les llàgrimes. Acabà per plorar damunt de l'espatlla de Clàudia, com havia plorat damunt de la de Domènec el dia que li confessà les infidelitats d'Albert.

Però, d'ençà d'aquell dia Cristina esdevingué més amiga de Clàudia que de Domènec. Tots els conflictes que s'orgien entre ella i el seu amant, ella els explicava a Clàudia. I tots els conflictes que s'orgien entre Clàudia i Domènec, aquesta els explicava a Cristina.

&

Rudolf Schwarz sostenia ^{la} estiligràfica amb els dits de la mà dreta. Tenia l'esquerra estintolada damunt del paper i els ulls fixes en aquella fulla immaculada on aviat es podria llegir el testimoniatge dels seus sentiments. No, aquests no podien constar-hi. Hi apareixerien solament dissimulats. Es parlaria d'amistat, d'admiració, d'enyorança...

Rudolf Schwarz podia anar fins a l'extrem límit d'aquests sentiments, mantenir-los just a la línia divisòria entre ells i l'amor. Sospirà. Se sentia el cor tan jove com als vint anys, quan encara era estudiant, a Kleindorf. Tornà a sospirar. En recordar els anys que tenia (els que constava que tenia en els seus papers d'identitat) ^{seixanta} ~~seixanta~~ quatre, li vingué una gran defallença.

Enfundà ^{la} estiligràfica, la deixà damunt de la taula i apartà, amb un gest un poc brusc, la fulla de paper immaculada. A ~~seixanta~~ seixanta quatre anys no s'escriuen lletres sentimentals a una dona jove (i casada .)

S'aixecà pesadament de la cadira. Féu unes passes indecises passadís enllà.

Sense saber ben bé ~~on~~ ^a què hi cercava, entrà ~~en~~ ^a la cambra lavabo. S'esguardà atentament al mirall. Sospirà per tercera vegada. Sí, es veia que no era jove, encara que ell s'hi sentia. El seu rostre conservava la regularitat dels trets fisonòmics, la lluisor intelligent de la mirada. Intelligent, sí. Ell es sentia orgullós de la seva intel·ligència. Però, s'interessava per la intel·ligència, Clàudia? (Ella no ho era massa, d'intelligent ^{més aviat} ~~és~~ ^{és} sensible). Si ~~havia de~~ ^{havia} ~~judicar~~ ^{judicava} per les estones que ~~passava~~ ^{passava} escoltant-lo amb els seus ulls esllanguits i tendres fixes en els d'ell, sense parpellejar, ^{llavors semblava que} realment s'interessava per la seva cultura, pel seu caràcter, per la seva comprensió dels problemes que ella li exposava.

Acudia irregularment però devota, al piset del carrer d'Enric Granados. No com alumna d'alemany (l'alemany no l'aprendria mai, per bé que en presentar-se a Rudolf Schwarz ho havia fet amb aquest objecte) sinó com amiga fervorosa.

I, no hi hauria en aquest fervor ^{admiració!} amistós, en aquesta gran tendresa continguda, un ~~gr~~ poc d'amor? On es trobava la línia subtil que divideix l'afecte de l'amor, l'amistat de l'afecte? I quan aquesta amistat, afecte, tendresa, amor, comencen d' ^{amor?} ésser il·licits?

Rudolf Schwarz tornà a l'estudi. Es va seure novament a la seva taula de treball. Esguardà, amb dolorosa ~~rancúnia~~ ^{rancúnia}, aquella ploma i aquell paper blanc als que no gosava confiar la missió de transmetre a Clàudia els seus sentiments. No comprenia com una estona abans, havia pogut creure que ploma i paper serien els instruments apropiats a una comunió sentimental entre ell i ella. I que en haver transmés el que sentia, es trobaria alleug^{er} del seu sofriment.

Hi havia el telèfon, és clar, però el telèfon era massa directe, massa brutal. Rudolf Schwarz preferia una lletra. Una lletra s'adeia més amb el seu temperament romàntic. *amb la seva codi.*

Tornà a fixar l'esguard en aquell full de paper verge. Per què no escriuria si mesurava bé cada paraula i aconseguia despullar la missiva de sentiments prohibits o grotescs? Escriure a una alumna p-reguntant-li per què ha deixat passar dues ^{o tres} ~~o tres~~ setmanes sense presentar-se a lliçó ni excusar-se per correu o per telèfon, no és cap cosa de l'altre món. El cas era donar a la lletra una forma equilibrada, lleugerament pesarosa, un poc acusadora i gens o no massa sentimental. Qua Clàudia compregués el que sofria de l'absència i silenci seus, sen-

se posar-se ^{el} en ridícul.

Tornà a desenfundar la ploma. Es col·locà el full de paper davant. Escriví :
" Meine liebe Clàudia!

S'aturà. No. ~~no~~ podia començar per aquests tres mots cada un dels quals, al menys col·locats per aquest ordre, semblaven encapçalar una lletra d'amor. Meine era el més acusador. L'esborrà. Liebe Clàudia, no li agradava prou. Quedava simplement amical i un poc fred. Esborrà liebe. Restava Clàudia. Rudolf Schwarz s'esborronà. Clàudia, seguit de dos puntets o d'una coma, era com el començ d'una noteta que ^{havia} ^{transmes} a través a una subordinada. Esborrà Clàudia.

Sehse saber quin impuls nerviós l'empenyia, escriví:

"Gnädige Frau". En veure aquests dos mots escrits i evocar la ^{noia} juveniu i encisera figura de la seva deixeble, Schwarz engrapà la fulla de paper, en féu una bola cruixidora, la llençà a la papezera.

Tornà a enfundar la ^{ploma} estilogràfica, sospirant. Havia compost una colla de lletres, de pensament. Hi havia esmerçat algunes estones i ara comprenia, clarament, que no podia escriure'n cap. Per mesurat, per respectuós que fos el to de la mis-

excuses trencades de vacil·lacions oratòries. Qualsevol motiu sense importància: ^{unes aneines} un bessó amb angines, ^{de capçal} una tongada de mal humor de Domènec, potser un viatge decidit a darrera hora a corre-cuita... No seria la primera vegada que una d'aquestes ~~coses esdevenia~~ ^{circumstàncies} la mantenia absent dies i dies...

Sí, el telèfon no podia trigar a vibrar i la vida de Rudolf Schwarz, una pobre vida de dificultats, ^{privacions i solitud}, tornaria a sortir de les tenebres on es debatia. ~~diençà de la primera falta de Clàudia, per a entrar en una nova~~ ^{lliçó marcada} ~~brava de llum~~

Aquesta anhelant espera del truc telefònic de la deixeble estimada, temps ha que la sentia. I cada cop amb més acuitat. Passava el dia de la lliçó, Clàudia no venia ni telefonava i ell no podia veure la seva esllanguida figura, el seu mirar tendre i insistent. No podia sentir aquelles eternes queixes del caràcter ^{del papa} de Domènec ^{tan sever} i aquells sospirs exhalats en companyia de somriures que els ~~lle~~ llevaven dramatisme. No podia aspirar aquell subtil perfum d'essència exòtica que sempre l'acompanyava i que, en anar-se'n, persistia flotant per l'ambient.

Així s'escolaven els dies, negres, negres, com el seu nom: Schwarz

Tenia l'aparell telefònic ~~d~~ davant la taula escriptori, a l'abast de la mà. /
 L'esguardava amb ulls d'allucinat. Cada ^{circumferència} anella metallica tancava un número,
 de l'u fins ~~el~~ zero i era meravellós ~~de~~ pensar que, introduint la punta del dit
 en una d'aquelles cassoles rodones i fent-les giravoltar, d'esquerra a dreta,
 set vegades, convinant adequadament els números, un timbre sonaria allí, a casa
 d'ella, on ell no havia estat mai més que de pensament, i algú acudiria i respon-
 dria. Si aquest algú no era precisament Clàudia (caldria marcar a una hora que Do-
 menec no hi fos), la veu neutra i indiferent d'una cambrera demanaria:

~~De part de qui?~~
 - De parte de quien?

I quan ell li hauria respost:

- De parte del ^{su} profesor de aleman (Era de tot punt impossible fer ~~la~~ ^{los} repetir
Schwarz). la cambrera li diria.

- La señorita no està.

Rudolf Schwarz no podia empassar-se la impertinència d'aquest sistema. Un cop
 no havia pogut estar-se de replicar:

- Si no està, por qué me pregunta de parte de quien?

La cambrera li havia respost, en un to sec:

- Me han ordenado preguntarlo.

Resultava desagradable aquesta manera de fer-te dir el nom per sorpresa, com si el que telefona no tingués el dret d'anomenar-se o de no anomenar-se en absència de l'interessat.

Feia més de quinze dies que Rudolf Schwarz volia i no volia telefonar a Clàudia, esperant sempre que ella ho faria. Perquè, en realitat i lògicament, era ella qui havia ~~havia de~~ d'avisar i explicar-li perquè no hi anava.

Rudolf Schwarz aclucà els ulls, estintolà el front al palmell de la mà. Tractava de comprendre la conducta negativa de Clàudia. Quan li ho expliqués, segurament ho comprendria però, de moment, no podia imaginar-se que ella estigués prou ocupada o preocupada per a no poder dedicar-li uns minuts, uns curts minuts en el transcurs de prop de tres setmanes.

El turment esdevenia irresistible. Calia sortir de dubtes, Anava a telefonar. Coneixia prou el número del telèfon de Clàudia: dos, dos, sis, vuit, tres, cinc, tres.

El cor li anava a batzegades. Se li aturà un instant com si una mà de ferro

l'engrapès i tot d'una ^{hi} li deixès anar. Llavors, el cor, enfollit, es posava a bategar descompassadament. Rudolf Schwarz tenia la sensació d'ofegar-se.

Telefonaria més tard. Si Clàudia era a casa, s'alegraria de sentir-lo.

- Oh, perdoni. Sóc jo qui hauria hagut de trucar, però, sap... M'han passat tantes de coses... Ja li ho explicaré quan ens veurem.

Sí. ^{ho} Li explicaria quan es veurien. Un dia d'aquests, sens dubte (En pensar-hi, Schwarz es sentia reviure.)

Les seves mans ~~estaven~~ romanien crispades damunt de la taula i els números ~~immòbils~~ immòbils, cada un en la seva cassoleta rodona, ^{com} ulls maliciosos, espia-ven el que ell faria.

El timbre del telèfon es posà a vibrar. Rudolf Schwarz féu un bot damunt la cadira. Engrapà nerviosament l'auricular. Se'l posà a l'orella.

- Digui? Digui? (el cor ~~se~~ li havia pujat a la gola; bat~~eg~~ava, foll.)
- Camiseria Viladomat?
- No. No senyora, aquí no és cap camiseria.
- Perdoni.

Sospira profundament

Rudolf Schwarz penjà el receptor. Tot tornava a ésser tal i com havia estat un moment abans. Un breu instant el món havia semblat renovellar-se, però ja s'abissava novament en les tenebres. Els ulls de Schwarz romanien altre cop fixes en els petits cercles en cada un dels quals es veia un número. El dos, mostrava un aspecte xiroi, optimista. Semblava dir:

- Hala, hala, covard,

El sis tenia aspecte de panxa content, satisfet de si mateix, indiferent en absolut als conflictes sentimentals dels homes. El vuit es presentava encara més egoista, més inhumà que els altres. El tres era un número reservat, concentrat en si mateix, indecifrabable. El cinc ~~reservava~~ ^{semblava} escèptic. ~~Semblava desaconsellar~~
~~Mantenia~~

- Fes-ho, ~~fes-ho~~, ja veuràs el que et responen, de l'altre banda del fil.

Rudolf Schwarz es passà la mà pels ulls. Els seus dubtes li pesaven amb feixuguesa. Hauria volgut oblidar Clàudia i suprimir així la sofrència d'aquest amor tardà. Havia estat intensament feliç prop d'ella, sentint la seva veu baixa i va cillant, veient els seus magnífics ulls sensuals i manyacs, aspirant aquell per-

fum frambalsador que semblava emanar de la seva pròpia persona.

No podia, en tota lògica, renegar d'aquelles emocions delicioses que ara pagava amb sofriment.

Sonà el timbre de la porta. Ah, potser era Clàudia, ara! No li tocava lliçó, però ella no s'hi fixava massa, en aquests detalls. Es presentava qualsevol dia, a qualsevol hora, per a excusar-se.. No volia entrar. S'estava dreta al pas de la porta. Movia les espatlles i vacillava damunt dels peus, presta a recular i de-vallar l'escala corrent.

- Perdoni, passava per aquí...

Rudolf Schwarz havia obert la porta. Dret al dintell, amb un llibre recobert de paper blau sota el braç, apareixia Miquel Romani, un deixeble de divuit anys, vergonyós i encogit. Schwarz havia oblidat l'alume i l'hora.

- Guten tag Herr Schwarz. Wie geht es Ihnen?

- Es geht mir ganz gut, danke schön.

S'havien assegut l'un enfront de l'altre a la taula escriptori. El noi presentà el tema. El mestre corregia. Mentre ho feia, sentia la fúria d'aquell cos

jove massa prop i no prou net. Aquella mena d'olor fada, barrejada d'agre, era marejadora. Schwarz evitava el respirar.

Amb una ^{dels llavis} crispació dolorosa, explicà :

- L'adjectiu resta invariable quan és atribut. Es a dir, quan la qualitat que expressa és atribuïda al nom mitjançant un verb, com en : La meva tassa és petita. Meine Tasse ist Klein. Però, quan qualifica directament el nom, llavors varia.

Exemple: La petita tassa : Die Kleine Tasse. Kleine, no klein com ha escrit vos-tè.

El noi esguardava el mestre estúpidament. Tenia uns ulls amples i límpids, un dels quals semblava esgarriar-se a força d'atenció. Ara reflectia l'estorament.

- Ho ha entès?

- No...Perdoni. Es massa complicat per a mi.

Schwarz reprimí un moviment d'impaciència.

- L'adjectiu resta invariable quan...

Sonava el timbre del telèfon.

- Perdoni, féu l'alemany. I allargà una mà tremolosa, al receptor.
- El professor Schwarz?
- Sí. Digui, digui.
- Herr Schwarz, sóc Maria-Antònica Ribas. Es per a avisar-lo que aquest mes no vindré a lliçó. La mamà no està gaire bé i he d'acompanyar-la tres cops per setmana a casa el metge.
- Així, deixa les lliçons?
- De moment, sí...Potser més ~~xxxxxx~~endavant...
- Està bé. Ja m'avisarà quan vulgui tornar a començar.
- Així que pugui, Herr Schwarz. Passi-ho bé, i, perdoni.

Quatre centes pessetes mensuals que se n'anaven al cel. Sense comptar les de Clàudia que, aquest mes, tampoc no havia pagat. Es girà devers el deixeble.

- Perdoni, on érem?
- Vostè m'estava explicant el cas de l'adjectiu variable i invariable.
- Ah, sí. Quan l'adjectiu qualifica directament el nom....

un vell tern de Prudenci Bertrana i el coll i els punys de les camises usades. Convertia unes calces ~~inservibles~~ del pare en unes calces noves ~~per al~~ ~~XXXXXX~~ fill . Aprofitava les seves bruses gastades per a les nenes i fent ~~desapareixer~~ com per art de màgia, les parts usades i descolorides.

Aquestes disposicions naturals, ajudades per la ~~vana~~ ferma voluntat ~~d'obtenir~~ ^{per a els seus fills} a aconseguir una vida més confotable, ~~els seus fills~~ va donar-li la idea de fundar un taller de tall i ~~de~~ confecció. S'espavilà a aprendre en poques lliçons un sistema ^{nou} de patrons ~~nov~~. I la indústria casolana va ésser ^{aviat} un fet. Hi acudiren algunes noies del veïnat. Pagaven poc però aquests petits ingressos ajudaven al manteniment de la casa.

Neus Salazar tenia el bon gust de no parlar mai de ^{misèria} la pobresa als seus fills. Així ells ignoraven que ~~XXXXXX~~ ^{existís} al món aquesta plaga. No els va dir mai ni amb sospirs ni amb còlera: " Heu de menjar sopes d'all, cigrons o lleties perquè el vostre pare és incapaç de guanyar diners per a comprar altres ^{coses}" Sino: " Heu de menjar d'aquest ~~aliment~~ ^{aliment} perquè és bo i sa i les altres nenes també en mengen i moltes ~~noies~~ ^{noies} que en voldrien no tenen ni això."

Vivien en una barriada pobre, lluny del centre de la ciutat. Tot de criatures espallifades, brutes i polloses jugaven amb les filles de Prudenci Bertrana. ^{elles,} ~~les nenes~~, sempre netes i ben pentinades, no volien ~~amb la~~ ^{amb la} ~~quiballa del veïnat~~ ^{quiballa del veïnat} ~~XXXXXX~~ fer rotllanes ~~amb elles i donar~~ ^{ni donar-se les mans} ~~ls~~ ^{les mans}. Neus Salazar les renyava. " No haveu de menysprear-les, són igual com vosaltres. Jugueu-hi sense fer escarafalls després ja us rentareu les mans i la cara. (Alguna vegada ^{els hi} ~~hien~~ ^{hien} havien encomanat els polls)

Les festes i diades ^{es} senyalades eren particularment tristes pel matrimoni Bertrana. Neus Salazar, ^{amb timidesa,} insinuava al seu marit, sense abandonar

Handwritten scribbles at the bottom of the page.

Mossèn Jaume Fuster ensumà el perfum ^{que} ~~de~~ Clàudia havia escampat en l'atmosfera. Respirar-lo era, d'una banda, deliciós; de l'altra, repulsiu. Aquestes dones joves, benestants, desvagades i sensuals no eren les seves ovelles habituals ni predilectes. El tracte amb elles li desagradava força, encara que fos per a provar de salvar ~~les~~ l'ànima. D'ànimes a salvar, n'hi havia en tots els estaments socials. Pecadores per pecadores, ell se les estimava més, simples. Aquestes burgesetes adinerades semblaven ^{vanas.} ~~veure~~-se dels propis pecats. Fer-ne gala, penedir-se'n per condescendència envers el propi confessor.

En ensumar, sense voler-ho, aquella essència refinada i exòtica i en recordar la persona i les confidències de Clàudia, ell evocava amb enyor el cast perfum de les herbes boscanes: farigola, espígol, ruda... I el dringar de l'avellada a l'hora foscant, allí dalt, en les seves muntanyes.

Sospirà involuntàriament. Quan arribaria l'estiu? Quan podria refugiar-se per unes setmanes en el seu poblet pirinenc?

Obrí la finestra de bat a bat. Esperava que l'aire de fora estandiria aquell persistent perfum mundà, se n'enduria l'eco neguitejador d'aquella veu baixa i dolça de pecadora. Calia, així mateix, que l'aire vespral se n'endugués també el record d'aquell mirar tendre, esllanguit, sempre fixe en el seu amb desesperada manyagueria.

~~Tant~~ mateix, la remor del carrer resultava atabaladora. Hi jugaven marrecs, hi xafardejaven comares, hi rodolava un carretó, hi espategava una motocicleta...

Tancà la finestra d'una revolada. Va seure i encreua les mans. La seva vocació de pescador d'ànimes esgarriades havia estat posada a prova darrerament. No es sentia prou segur, en aquell terreny. Només Déu podia ajudar-lo.

Començà a dir un par~~o~~nostre. Pronunciava cada mot, meditava cada pensament. Pregava a mitja veu i s'escoltava. Com si aquelles paraules no fossin dites per ell mateix, sinó per l'esperit inspirat d'un altre.

Facis, Senyor, la vostra voluntat... Si la voluntat de Déu era que escoltés aquell tercet esgarriat, si escoltant-lo i aconsellant-lo aconseguia dur-lo pel bon camí...

Perdoneu Senyor, els nostres deutes... Deutes eterns, deutes jamai saldats, creixent i empitjorant a cada pas de la nostra vida.

No permeteu que caiguem en la temptació... Evocava, sense voler-ho, la formosor de Clàudia confessant amb un cert cinisme, potser inconscient, els seus pecats, poc convençuda ~~■~~ que ho fossin.

S'adonà que no havia acabat el parenostre. L'acabà en veu baixa i amb llestesa. Sentí com li pujava una flamarada a les galtes i a les orelles. Perquè havien vingut a trastalsar-lo així, aquella gent? Domènec Estany creia tenir-hi un cert dret en nom de l'antiga amistat que els unia. Però el Domènec actual no li recordava gens el d'altres èpoques. Aquell era un xicot sincer, entusiasta d'ideals ètics i estètics, enamorat de la poesia i de l'art. Aquest era un magnat de la indústria, inflat de diners i d'orgull. Quan treballava, quan estimava, quan pecava, ho feia d'una manera exhibitòria, com si el seu cos i la seva ànima fossin superiors als dels altres. Perquè havia triomfat en els negocis, es creia que fins Déu i la seva santa església l'havien de mirar i tractar d'una manera privilegiada. No era capaç d'anar, silenciós i humil, fins el peu del confessionari, agenollant-s'hi

xiux^{mejar} les seves culpes com qualsevol altre penitent. Havia de trucar al telèfon del sacerdot, demanar-li hora, omplir la seva cella de trèmols patètics, de sospirs, d'emanacions de perfums cars... Aquell home i aquelles dues dones (elles, enviades per ell) sofrien i provocaven drames basats únicament en el més elemental sensualisme, i es creien els herois d'una tragèdia clàssica. Venien a ell com embriagats dels seus propis defectes. Li demanaven que els escoltés amb atenció, que els resolgués els conflictes presents per a quedar lliures de crear-se'n de nous. Cap dels tres no era capaç del més petit sacrifici, de la més lleugera renúncia ni a favor dels altres ni a favor de l'elevació del propi esperit. Mossèn Fuster esguardà l'hora. ~~Veia~~ Va veure que, per culpa de Clàudia Estany i de les preocupacions que aquesta li procurava, havia deixat passar l'hora d'anar a sopar. No era la primera vegada que un tal fet li esdevenia, i no precisament per culpa de Clàudia, sino d'altres pecadores o pecadors o d'algun amic, poeta xerraire, ^A o desorientat. La pensió, on prenia els seus repassos, ja sabien que quan no arribava a l'hora de menjar no calia esperar-lo. S'avergonyia de fer tard. No volia molestar a la minyona que havia d'escalfar-li la vianda i tornar a servir, per a ell sol. S'acontentaria d'un nescafé amb llet condensada

i uns galetes.

S'ho va preparar a la cambra, en un fogonet d'alcohol. Mentre ho endegava i s'ho prenia, va semblar que el rastre del perfum de Clàudia s'esvaïa del tot. Però, en haver apagat la flama del fogonet i esbandit, al ~~lavabo~~^{lavabo}, la tassa i la cullereta brutes, aquell rastre d'essència exòtica es presentà de nou.

Tornà a obrir la finestra de bat a bat. La deixaria esbatanada, i sortiria. Un passeig a l'aire lliure esbandiria els seus pensaments. Quan tornaria, ja no hi hauria ni rastre de perfum.

En ésser al carrer va adonar-se que la remor ~~veïnal~~^{veïnal} s'havia aquietat. Tothom estava sopant. Aquell vell carrer de Sant Gervasi era com ^{el d'}un poble.

Pujà fins el passeig de la Bonanova. Començà de caminar-hi girant l'esquena a Sarrià. Hi circulava poquíssima gent. Era agradable recorre'l a ^{enèrgiques} ~~gran~~ gambades sense entrebancs, aspirar l'aire fresc de la nit, sentir-se sol i lliure de ^{peca-} ~~gent~~ ^{dors impenitents} ~~insistent~~ i carregos ~~es~~.

Domènec Estany, al qual ^{ha} ~~fix~~ anys que no veia, se li havia presentat un dia recordant-li l'antiga amistat. Li exposà una sèrie de problemes d'ordre conjugal

i extra conjugal .Pretenia que els hi resolgués, ell. La seva mitja confessió impavitzada era un aiguabarreig de les culpes de la seva muller i les seves, de les de l'altra. Es va explicar durant dues hores llargues. I, **dentots** aquells dramas per ell contats, mossèn Fuster no n'havia tret cap més conseqüència sinó la certitud de l'absència total de principis i de moral dels protagonistes, lliurats en cos i en ànima a la sensualitat. Finalment s'havia decidit a preguntar, a Domènec:

- I, tu, què pretens que hi faci, jo, en tot això?
- Que m'ajudi. Que m'aconselli.
- Ja estàs disposat a seguir els meus consells?
- Sí, mossèn Fuster. Estic decidit a fer ~~el~~ que vosté em mani.
- Es ben senzill. Tu, amb la teva muller, i la teva muller, amb tu. Com si al món no hi hagués més homes ni més dones que vosaltres dos i els vostres **fillots**.

Domènec havia sospirat.

- I l'altra? (En tota l'estona no havia pronunciat el seu nom. L'anomenava sempre, l'altra.)

- Hi ~~has~~ de trencar avui mateix.

Domènec havia sospirat:

- Es ~~una~~ bona noia, molt desgraciada.

- Tu només has d'interessar-te per les qualitat^s de la teva muller, per la felicitat de la teva muller. ~~Insisteixo~~: el primer que has de fer és trencar amb ~~ella~~ l'altra .

- Però, mossen Fuster, si per a mi això no constitueix cap sacrifici. Ja no m'interessa. L'aguanto per llàstima.

- Es de la teva dona, que has de tenir llàstima.

Domènec havia esclafit de riure.

- Llàstima de Clàudia? Pobre mossèn Fuster! Ja no li faig goig, a ella. No ignora el meu amistançament amb...

Ell s'havia tapat les orelles.

- Prou! Prou! No vull sentir més immoralitats. Trenca immediatament amb la teva amistançada. Ves a reconciliar-te amb la teva muller. Dispòsa't a ser un bon marit i un bon pare. ~~Què resta~~ ^{La resta} son futilses.

S'havia aixecat de la cadira. Li assenyalava la porta.

- Au, vés, vés. Fes el que et dic i vina a confessar-te a l'església

Però Domènec s'aferrava al seu braç.

- No puc deixar aquella pobra noia així com així. Es mataria.

Ell quasi tremolava d'indignació. (Havia estat a punt de dir-li: Que es mati!)

Domènec insistia.

- No pot viure sense mi.

- Es una dona pobra? havia demanat ell, ingènuament.

- No. El seu marit guanya molts diners. Viu en una torre magnífica. Te dues minyones i una nurse anglesa

- Què en fa, de la nurse?

- Té cura dels tres nens.

- Així la teva ...dallonses, té tres ~~fills~~ fills i encara li cals tu per distreu-
re's?

- Es una noia molt desgraciada. El marit l'ha deixada. Té un embolic amb una

altra...

- Com tu, havia interromput ell.

L'empenyia altre cop devers la porta.

- Ves ara mateix a trencar amb ella .Fins que no ho facis, no cal que tornis.

- Es que, mossèn Fuster, jo no sé com posar-m'hi per a ^{despatxar-la} ~~trencar amb ella~~.

Tot d'una, mossèn Fuster havia comprès que ~~Domènec volia~~ el que Domènec volia era que ell s'encarregués de parlar-li. Per a salvar aquelles ànimes, estava disposat a encarregar-se'n.

- Envia-me-la. Ja li parlaré jo.

I Domènec la hi havia enviada.

Malgrat la fresqueta de la nit, en recordar aquella entrevista, mossèn Fuster es sentia acalorat. Cristina Sellent havia arribat habillada i perfumada com per a una cita amorosa. Si algú li hagués dit que per a anar a veure un sacerdot calia un vestit més simple, un rostre menys maquillat i un cos ^{no tan} ~~no tan~~ perfumat, ella hauria, sens dubte, restat sorpresa, potser fins i tot avergonyida. Segurament ho havia fet sense malícia. Per rutina. No creia que es pogués sortir de casa sense practicar abans aquella sèrie de rites dedicats al culte del cos:

bany, gimnàstica, embelliment, aromatització....

Cristina no deia res. Esguardava mossèn Fuster amb uns ulls amples i nets, inexpressius i encuriosits, com els de les vaques

En recordar aquella mirada, ell setia un poc de remordiment. Era una mirada tan desemparada! Potser havia estat massa sever? Potser havia exigit massa d'aquella doneta embadocada i passiva?

- Que el seu marit l'hagi abandonada per una altra dona no l'autoritza, moralment, a tenir relacions il·lícites amb un altre home.

Cristina havia abaixat la mirada. Una sobtada onada de vergonya li havia envaït el rostre. Després havia tractat d'explicar-li la solitud del seu viure. Ell l'havia interrompuda.

- No blasfemi, senyora, Vostè té tres fills. Una dona amb tres fills i diners per a mantenir-los, s'ha de considerar feliç.

- Feliç! gemegava ella, quasi escandalitzada, Feliç!

- Sí, sí, feliç. Altres s'hi considerarien .

Ella havia esclatat en un gran plor. Ell nó s'havia deixat entendre.

- No es tracta solament de la felicitat de vostè, senyora, sinó de la d'una altra família. Un pare i una mare volen anar a combregar amb llurs fillets, que ho fan per primera vegada. Si vostè no es separa d'aquest home, ell no pot realitzar un acte tan paternal, tan amorós. Cap capellà no pot donar-li l'absolució si vostè no es decideix a separar-se'n. I si ell combrega, sense l'absolució, comet un sacrilegi.

Cristina seguia ploriquejant. Havia dit, entre sanglot i sanglot:

- Faré el que ell em mani.

- Ell, Domènec? A mi m'ha dit que està decidit a trencar. Espero que vostè ho comprendrà i s'hi avindrà.

En oir aquestes paraules, Cristina encara havia plorat més copiosament. Necessava un veritable doll de llàgrimes. Tenia el mocador tan xop que mossèn Fuster va estar a punt de treure's el seu de la butxaca i oferir-l^{hi}l. Fet i fet, s'ho va deixar córrer. Aquest gest, tan natural en un seglar, no resultava gaire adient en un sacerdot. Cristina ja no protestava ni es queixava. No feia sinó plorar, plorar, plorar....

Exasperat, mossèn Fuster, havia dit:

- No n'hi ha per tant! No se li ha mort ni emmalaltit cap fill ni cap persona de la família. Reservi les llàgrimes per una altra ocasió que les justifiqui.

A la fi, ella havia deixat de plorar. S'eixugava les pestanyes amb les puntes dels dits i sospirava. Seguia mirant-lo, a ell, amb aquells grans ulls bovins, ~~blaus~~ buits, desolats, interrogadors... Ell li havia dit.

- Conec les tristes circumstàncies de la seva vida. Sé que el seu marit ~~viv~~ s'ha encapritxat i viu amb una altra dona. Es un cas escandalós i lamentable, però això no l'autoritza, a vostè, a imitar-lo. Si ell és un mal home i un mal pare, vostè no ha de ser una mala dona ni una mala mare. El contrari. Quant ell més s'aparti del bon camí, més s'hi ha d'acostar i mantenir vostè.

Ella restava com espelmada. Ja no tenia ni esma de plorar i uns sospirs fonsos, trencats per una mena de sanglots, se li escapaven del pit, se li estroncaven a mitja gorga, anaven a poc a poc espantant-se.

No semblava gens penedida, només espantada de perdre Domènec i esgarriada de l'immens enuig que l'esperava sense ell.

- Què faré, sense Domènec?

Mossèn Fuster havia comprès que, a la fi, estava decidida a separar-se'n.

- Tenir cura dels fills. Ajudar-los a estudiar, a aprendre. Ajudar-los a creure i a no esgarriar-se. Surti a passejar amb ells. Jugui i diverteixi's amb ells.

L'esperit de Cristina, reflectit en l'expressió del seu rostre, era tan impermeable a les paraules del sacerdot que ell es sentia inpotent a convèncer-la. Domènec se'n separaria, però ella no es salvaria.

Era inútil parlar. Era inútil insistir. Cristina, amb els seus amples ulls ~~de vaca~~ ^{de vaca} ~~de vaca~~ ^{de vaca} esverada, ^{de}fixes tossudament en ~~els d'ell~~ ^{els d'ell} i la boca contreta per freqüents convulsions, esperava, potser, que el sacerdot rectificqués les seves paraules, que li permetés, seguir éssent l'amistançada de Domènec.

En reconstruir mentalment aquella lamentable escena, mossèn Fuster allargava el pas Passeig de Sant Gervasi amunt, com si volgués fugir de Cristina Sellent. de Domènec Estany, de totes les dones i tots els homes que, com el malaurat tercer, practicaven superficialment la religió cristiana, bo i menant una vida de pagans o d'idòlatres.

Dos dies després, Domènec l'havia cridat per telèfon.

- Ja està, mossèn Fuster, he trencat amb Cristina,

La tranquil·litat ^{i satisfacció} amb que aquestes paraules havien estat dites, era revoltant.

Però ell havia respost, simplement:

- Pots passar pel confessorari quan vulguis.

La confessió de Domènec, uns dies després, tenia tot el caire d'una confessió sincera. Ell i Clàudia havien acompanyat els bessons a combregar. Tot semblava anar per bon camí. Mossèn Jaume Fuster començava a oblidar el tercet i els mals de cap que li havien donat. No li recava el temps esmerçat ni els mals de cap passats, gràcies ^{als quals} ~~a-ens~~, una família semblava unida i una pobra dona esgarriada anava en camí de penediment.

Però, veus, ací que, tot d'una, Domènec tornava a telefonar-li.

- Mossèn Fuster. Voldria parlar amb vosté. Quan podré veure'l?

- ~~ixixix~~ Què hi ha de nou?

- Es tracta de la meva dona. De Clàudia. Li prego que m'escolti. Es molt greu.
~~en tota la vida~~
Doni'm dia i hora, si li plau.

Ell l'havia citat per l'endemà, a dos quarts de nou del vespre.

Domènec havia arribat puntual. Semblava molt afectat i nerviós.

- Puc fumar, mossèn Fuster?

- Fuma!

Domènec encengué la cigarreta. Li donà una ondues xuclades i la va llençar.

- La meva dona no m'estima, Està enamorada d'un altre.

- Què dius, ara? N'estàs segur?

- Estic segur que no m'estima.

- Quines proves tens?

- De proves que no m'estima, me'n sobren. Prou que m'ho demostra cada moment!

- Bé. Suposat que sigui veritat, què vols que hi faci, jo, en tot això?

- Ella li té un gran respecte i una gran admiració. Parli-li. Recordi-li els seus deures d'esposa, digui-li...

- Així, segons tu, li haig de repetir mot per mot el que tu em digas, com un magnetofon?

- No, mossèn Fuster, no. Vosté sap, millor que jo, el que cal aconsellar. Però el

que no sap és que joestic ben enamorat de la meva dona. Tan enamorat com el primer dia. Potser més. Ella, en canvi...

- Però ella t'és fidel?

- Físicament, suposo que sí. Però m'accepta amb fredor. I fins a voltes s'hi nega

Se li havien omplert els ulls de llàgrimes. Es mocà sorollosament.

- Es horrible, mossèn Fuster, és horrible! Jo estimo amb passió la meva dona i ella...

- Calma't, calma't, fill meu. (Éra enutjos haver d'oír aquelles confessions)

- No anava tot bé, entre vosaltres, des de la comunió dels nens?

- Sí, i no. Es veu que ella feia un esforç ^{perquè} ~~per~~ que hi anés, però ara tot d'una...

- Ho saps de cert, que està enamorada d'un altre?

- Ara fa uns anys, va estar-ho. I el que ella estimava, el que ella ha estimat sempre, potser sense adonar-se'n, torna a ser aquí.

- I es veuen, amb ella?

- No ho sé.

- Potser no s'han vist mai. Potser tu t'ho imagines.

- Però, encara que no es vegin, si ella n'està enamorada....

Havia afegit, precipitadament:

- Li enviaré Clàudia. Tracti de convèncer-la, mossèn Fuster.

- Però, de què la tinc de convèncer. D'estimar-té? Jo no tinc poder per a suggerir ningú i, encara que el tingues, tampoc no l'exerciria.

- Tracti de fer-li comprendre que el seu deure...

- I qui ets, tu, per a parlar de deures?

- Té raó. Però jo estic penedit. Jo li soc fidel en absolut.

- Ella també, segurament. No saps res, no tens ~~el~~ dret ^a d'acusar-la.

- Hi posaria les mans al foc, que està enamorada de...

- Prou. Prou. Em fas perdre el temps amb les teves ximpleries.

Però Domènec havia insistit.

- Oi que puc enviar-la-hi, mossèn Fuster?

I la hi havia enviada. I les paraules i la presència de Clàudia, que ell amb prou feines coneixia, havien perturbat la seva serenitat. Ara mateix, de què fu-

gia, Passeig de Sant Gervasi amunt? De Clàudia, del seu perfum, del seu mirar insistent i manyac, de les seves paraules massa sinceres.

Ja era al cap d'amunt de tot del carrer. No volia seguir allunyant-se més de casa seva. Volia tornar al seu recés de pau. Rumiar-hi un sermó que havia de predicar l'endemà.

S'aturà un moment. Aspirà l'aire sanitos d'aquelles ~~escales~~ ^{eloc elevat}. Girà en roddò. Inicià la tornada amb un lleu sospir de recança com si, per un moment, hagués somniat a seguir amunt, amunt, muntanyes i collades enllà fins el seu tranquil poblet pirinenc.

Seguia veient la llànguida figura de Clàudia, el seu esguard sincer i manyac. Es repetia les seves paraules.

- No el puc estimar. No, no puc. Quan se m'acosta, em ve mareig. Com li ho diré? Quan ell... quan ell...

- Dignes, dignes, filla.

- Quan ell exerceix els seus drets maritals, damunt meu, tot el meu cos i la meva ànima es revoltent. Em sento igual que si... que si...

- Dignes, dignes, filla.

- Com si fos una prostituta.
- Jeus, Maria i Josep!
- Em poso malalta. JO no hi tic cap culpa, mossèn Fuster.
- Però has de dominar-te. Ho has de dissimular. (No sabia si aquest consell era gaire ortodoxe) Domènec és el teu marit, el pare dels teus fills. Ha de ser ho dels que seguiràn.

Ella havia esbossat un lleu somriure.

- Vull dir-li tota la veritat, mossèn Fuster. Ni Domènec ni jo no en volem més, de fills. Es en l'única cosa que estem d'acord.

Ell havia cridat, esfereït.

- No teniu el dret d'evitar-ho.
- Doncs, ja fa anys que ho evitem.
- M'haveu enganyat. Tot això m'ho havíeu d'haver dit quan us vàreu confessar, amb mi, abans de la comunió dels bessons.

Clàudia semblava ^{confosa} penedida. Abaixava l'esguard. S'allissava nerviosament la faldilla, amb les mans.

- Escolti, mossèn Fuster. A mi em sembla que la solució més decent seria separar-nos . Però si Domènec i vostè ho consideren impracticable, hi ha una altra solució. Podem viure maritalment separats i seguir vivint, junts, amb els nostres fills No pecarem ni ofendrem ningú. I podríem menar una vida tranquil·la i socialment decent.

Ell s'havia sentit profundament entristit. No oblidava els sentiments de Domènec.

- Però ell t'estima, filla meva. Ell no vol renunciar a tu. Té el dret de no renunciar ~~hi~~

- El dret, havia repetit, ella, amb un somriure desesperat. El dret!

- Esteu units pel sacrament del matrimoni.

- Va ser una terrible equivocació.

- Equivocació o encert, ho esteu, i per la vida.

Ella havia sospirat.

- Bé. Si he d'aguantar, aguantaré encara. Però no sé fins a quin punt podré fer-ho. Potser emmalaltiré, potser enfolliré, o potser m'escaparé a qualsevol lloc.

Ell es sentia, tot d'una, com embafat d'aquella gent. Desitjava amb tot el cor

que el deixessin tranquil. Comprenia que aquest sentiment egoista no li estava permès. Potser Déubl'havia triat, a ell, ~~perquè~~ ^{perquè} tractés de trobar una solució a aquest joc perillós i diabòlic. Primer, dues dones i un home. Ara, ~~dos homes~~ dos homes i una dona. Com acabaria tot això i com podia, ell, ajudar ~~la~~ ^{les} a solucionar ho?

Havia arribat al portal de casa seva.

- Dómine Deus, misérère nobis, murmurà.

&

Blai encengué una cigarreta i continuà caminant ~~x~~ Diagonal amunt.

Aquella espaiosa via ciutadana apareixia sol·lçada i acollidora en el matí primaveral. L'aire estava quiet, com adormit; el sol escalfava i banyava d'un groc daurat el passeig i les façanes de les cases del cantó dret. Els transeünts eren escassos entre les dues calçades mentre, per les voravies, formiguejava tot de gent atrafegada.

Després de quatre anys d'absència, feia bo de retrobar els carrers barcelonesos, seguir-los, evocar-hi records, comunicar-s'hi, reconèixer cada una de les gràcies oblidades que els caracteritzaven .

Temps ha que havia arribat de París, però fins ara no havia tingut lleure de prendre contacte amb Barcelona. Les primeres setmanes es sentia com en una ciutat estrangera. Un lloc on, llevat dels seus pares, que l'havien acollit amb goig i afecte, no l'esperava cap contacte sentimental ni intel·lectual.

A casa dels pares no hi podia pintar, amb prou feines contemplar les teles que havia portat de París. No hi havia ni espai ni claror. Li calia un estudi a corre-

cuita.

Començà a dedicar totes les hores del dia a cercar-ne un . Visità coneguts, parlà amb gent que freqüentava les exposicions, consultà agències immobiliàries, demanà orientació i consell als directors de Galeries....Ningú no li donava cap esperança.

Sense una habitació on treballar o, simplement, on concentrar-se per a pensar en el que pintaria, es sentia perdut. Tenia la sensació de flotar en l'espai com un objecte isolat i errívol.

Encara no havia vist el mar ni des d'una de les muntanyes veïnes ni des del terrat de qualsevol casa de vuit o nou pisos. I, el que era pitjor, no l'havia enyorat. No hi havia pensat.

L'exhibició de les seves teles a la Galeria Gaspar, ja la tenia mig endegada des de Paris. En arribar, però, calgué esperar torn, pensar i realitzar l'emmarcament de les pintures, la redacció i confecció del catàleg. I tot això es complia encara amb la dalerosa recerca d'un estudi on poder pintar.

Algú li deia que a Barcelona s'havia aixamplat molt, en quatre anys. Per ací

i per allà s'aixecaven noves urbanitzacions, barris sencers tan grans com ciutats i una sèrie de carrers amb nom d'homes il·lustres de darrera hora. Algú altre li feia saber, amb una lleu ironia, que encara restaven barris vells intactes, amarats d'encís i de poesia;avingudes més o menys modernes que no havien perdut res de llur gràcia. Però ell pensava que ja tindria lleure un dia o altre de descobrir el que no coneixia i reconèixer el que admirava desde petit.

Fins que no ^{trobés} un estudi, que no li parlessin de res. Somniava ^a ~~en~~ trobar-lo en una casa vella, pels volts de la catedral, de Santa Maria del Mar, de la Plaça del Pi... Quan en parlava amb algú, aquest esclafia ^a ~~de~~ riure o alçava les espatlles i feia anar el cap. Semblava com si demanés la lluna!

Havia trobat, a la fi, una cambra ~~en~~ ^{en} un barri menestral, poblat de gent forastera. Un barri que el mateix podia ésser de Barcelona que de Pontevedra o d'Albacete. L'havia llogat ^{de} sense pensar-s'hi. Temia que li fos arrabassat ^{de} per qualsevol altre solitari en cerca d'aixopluc.

L'estudi ^{era} ~~estava~~ al cap d'amunt d'una casa de vuit pisos nova, banal, i lluny,

molt lluny, dels vells carrers que ell estimava. Les parets, minses i bonyegudes, pudien a humitat. Aquesta humitat el penetrava fins els ossos. Del fons del carrer arribaven **crits** de mainada, jugant, esbatyant-se, plorant. Dels apartaments veïns, pel sòl i per les parets mitgeres, es filtraven lladrucs de gos, marramieus de ràdios, rialles i discussions d'adults.

En haver llogat la cambra, hi instal·là tot seguit els seus estris de treball. Es disposà a pintar ^{tractant de} ~~prescindint~~ de l'ambient que l'envoltava. Però aquelles quatre parets ^{pintades} ~~pintades~~ d'un ocre rosat, netes, nues, rebarbatives, li **llevaven** el goig de pintar. I fins i tot de pensar en el que pintaria. Era una sensació dolorosa de buit interior, com si tot d'una no tingués ni cervell ni cor i, per conseqüent, res a sentir, res a comunicar als altres.

Hi penjà algunes pintures amb l'esperança de crear-hi un ambient. Col·locà el cavallet al bell mig de l'habitació, de cara a la finestra, amb una gran tela verge al damunt

Hi anava cada matí per aclimatar-s'hi .S'asseia en una vella poltrona que li havia cedit la seva mare. Hi fumava una cigarreta darrera l'altra fins que el fum omplia enterament l'habitació. Quan tots els objectes: cavallet, teles, caixes buides, paleta i pinzells abandonats, vistos a través del fum, començaven a perdre la forma i el colors reals, ell es sentia renéixer. Encara no podia pintar, però començava a sentir que anava a fer-ho un dia o altre. Aquell estudi atapat així de fum, ja no li resultava tan hostil. Semblava com si una mena d'ondes vibratòries hi circulessin, hi establissin una comunió entre el pintor i els pinzells. Calia restar-hi encara moltes hores assegut, sense fer res. Fumar-hi qui sap els paquets de cigarretes i escampar-hi més fum, núvols i més núvols de fum fins que ell ja no es sentís enterament i desesperadament estranger a ell mateix, buit per dintre i per fora.

Constant i pacient, hi anava dia darrera dia segur que l'hora s'acostava de poder tornar a pintar.

Ara s'hi dirigia. Volia fer el trajecte a peu i, entretant, gaudir d'aquell ma-

tí barcelonès de començament de primavera.

El seu estudi es trobava en un bloc de cases noves al final del carrer de Berlin. La Diagonal no era el camí més curt per anar-hi Però, en baixar de Gràcia on vivien els seus pares, i, en travessar l'espaïosa avinguda, es sentí atret pel sol i la llum que l'amaraven, content de caminar-hi bo i fumant i pensant sense presses ni neguit.

No sabia quin dia era de la setmana. Semblava diumenge. No hi passava res de particular, a l'avinguda. Res en tot cas, que fes pressentir un dia festívol. Però ell se sentia atret per les coses com si l'aire i la claror est^{iguessin}~~essin~~ consagrats a una festa.

L'exposició a la Galeria Gaspar estava a punt d'inagurar-se. Com l'acollirien els crítics i el públic? El que havia pintat ja no l'interessava massa. Les seves teles lliurades a un marxant o a un expositor, ell les considerava amb un relatiu distanciament. Aquelles teles que l'havien fet tant patir, dubtar i fins desesperar, ara ja pertanyien als que les contemplaven, als que les criticaven, als que les mercadejarien, les comprarien o hi guanyarien un tant per cent.

Tot amb tot, desitjava que tinguessin èxit i que es venguessin per a tenir el dret i el lleure de seguir pintant. } Agradar i vendre no constituïa el fet essencial en la seva carrera artística. El fet essencial el constituïa l'obra que estava en gestació, la que anava a emprendre en aquell miser estudi així que conseguís foragitar-ne ^{la fredor i} l'estrangeria, impregnar-lo del seu esperit creador. Llavors perseguiria esperançadament allò que encara no havia assolit, que potser no assoliria mai per bé que, en començar de pintar una nova tela, sempre s'imaginava estar a punt d'assolir. ~~nt.~~

Veié un banc buit. No pogué resistir la temptació d'asseure-s'hi. El banc era de fusta pintat de verd, ni massa alt ni massa baix, més aviat ample i amb un respatller molt còmode.

Blay calà foc a una altra cigarreta. Assegut al sol, l'assaboria millor. Després, no sense un poc de recança, abandonaria la Diagonal, trencaria per Aribau, baixaria fins a París. Seguiria París enllà fins a Berlin. Un cop a l'estudi, seguiria fumant cigarretes fins a omplir la cambra de fum. Llavors assoliria aquell

estat de semi-consciència on les seves teles futures li apreixien com a autèntiques obres d'art. ~~Obres sensacionals que pensarien esgarriñades d'emoció en la pell del qui les contemplarien.~~

Tot d'una esclafí ~~de~~ riure. Unes noies que passaven varen girar el cap. En veure que seguia rient, elles també s'hi ajuntaren. Llavors Blai s'adonà que no estava sol, els féu una salutació amistosa amb la mà. Les noies varen correspondre.

Blai s'amoixava la barbeta. (No havia perdut ~~el~~ costum de fer-ho) La barba li havia crescut, se li havia espessit i ja, tres o quatre pèls blancs, s'hi barrejaven. Ho havia descobert amb certa malenconia i, en recordar-ho, mentre les noies s'allunyaven, el somriure se li va apagar als llavis.

Recordava el motiu del seu riure. La cara que havia fet Domènec Estany en topar-se amb ell nas a nas en la cantonada de... no ~~sabia~~ ^{recordava} quin carrer. Eren quarts de dues de la matinada i Domènec anava sol. Ell volia passar de llarg, fer com aquell que no el veia. Domènec l'havia enxarpat per una mànega.

- Blai!

- Hola, havia fet ell, a l'expectativa (Quatre anys són força anys, és clar, però

qui sap on pot arribar la rancunia d'un marit ofès?) Domènec somreia amb expressió alegre, complaguda.

- Estic content de trobar-te.

L'estrenyia en els seus braços.

- Diu que fas una **exposició** a can Gaspar? Però no ens este^{iguem} a parlar aquí, al mig del carrer. Entrem en un lloc o altre.

- A aquestes hores tots els cafès estan tancats.

- Oh, encara n'hi ha d'oberts. Però hem d'anar més lluny. Tinc el Chrisler aparcat a Sepúlveda.

Caminaven l'un al costat de l'altre per la voravia deserta.

- Explica'm com t'ha anat per París. Gran èxit, segons sembla! Així ho diuen.

- Qui ho diu?

- Més d'un. Ja sabia que eres aquí. També m'ho havien dit. Has venut?

- Sí... Aquests darrers anys he viscut de la meva pintura.

- Splèndid! Han parlat bé de tu, els crítics?

- Sí, en general.

- Aquí també tindràs èxit. Ja ho veuràs. Bé. Ja tenim el Chrisler aquí. Pu~~g~~em-hi.

Domènec havia posat en marxa. Desamarrava. Enfilava ~~per~~ Casanova amunt.

Blai s'havia decidit a preguntar.

- Com va Clàudia i els nens i la tieta?

- Els nens, fets uns homenets. Van als Jesuïtes. Tenen bons mestres, però els apreten massa, pobra mainada! Allò que deien que la infància era l'època més feliç de la vida, ja s'ha acabat. Ara no hi ha infància.

- Vols dir que els homes són més feliços que els marrecs?

- La nostra adolescència i una part de la nostra joventut ~~ho van ser~~. No ho recordes, Blai?

- Prou.

Blai evocava Clàudia, el seu maridatge amb Domènec, en apariència, tan feliç^{sortós,}. Els seus dubtes, ja ~~llavors~~^{propis}, l'horrible episodi del retrat al nu...

Domènec havia girat el cap devers ell.

- Encara no has telefonat a Clàudia?

- ~~Ja~~

... sempre ha

- No.. Suposo que segueix bé, ella i la tieta.
- Clàudia està sana i forta, gràcies a Déu. S'ha espesseït una mica, però encara fa goig. No l'has vista?
- Oh vols que l'hagi vista?
- Que sé, jo? Pel carrer, com ~~era~~ tu i jo, ara.

Després d'uns segons de silenci havia afegit.

- La tieta s'ha envellit força, pobra tieta! Pateix d'artritis. Té la pressió molt alta. Però segueix ocupant-se de tot. Es ella qui porta la casa i té cura dels nens. El dia que falti...

Una estona després arribaven a Las Vegas. Domènec parà el cotxe. Baixà i es dirigí a l'entrada, seguit de Blay. Empenyé la porta vidrada i deixà passar primer el seu amic.

- Seurem en aquella taula (^{m'} ~~me~~ assenyalava una) Estarem més tranquils per ^a xerrar.

Domènec demanà whisky amb sifon.

- Tu també vols whisky?
- D'acord.

Quan tingueren les copes davant. Domènec s'inclinà àvidament devers el seu amic.

- Bé. Ara explica'm els teus èxits. Els professionals i els sentimentals.

Beyé una bona glopada de whisky.

- Deus tenir qui sap les aventures per contar.

Mirat així, de prop, en la potent claror artificial, semblava força envellit.

La calva s'insinuava ja agosaradament front amunt i el seu rostre, viu i sensual presentava certs símptomes de decadència. ~~Al voltant dels ulls,~~ Unes bosses flàccides

~~als~~ ^{li} enxiqüien. ^{als ulls.} El blanc apareixia estriat de petites i apretades venes roges.

- No tens res a dir-me?

Blai somreia.

- Quasi res.

- En quatre anys, quasi res?

- He treballat i lluitat força. No ha estat gens fàcil. París és una mena de

monstre, ^{quan no es té diner} ~~fascinant però monstra de totes passades.~~ ~~Quan no es té diner.~~ Et censura ~~et d'altres...~~

- Ja m'ho imagino.

Després d'una curta estona de silenci, ~~z~~ havia afegit, amb un cert nerviosisme:

- I res més?

- En quatre anys no he fet sinó això: treballar, treballar i ocupar-me de vendre per a menjar, escalfar-me i pagar el lloguer. Al començament vaig haver d'endeutar-me una mica. Ho recordo amb terror. Calia veure la ganyota de menypreu dels acreedors. ~~Doncs calia també~~ escoltar ~~elles~~ les paraules cominatóries que m'adreçaven.

Havien buidat les copes de whisky. Domènec en demanà dues més. Ara i adés, ~~amb~~ d'un gest mecànic allargava el seu paquet de cigarretes a Blai. Blai en prenia una i l'encenia en la de Domènec. Xarrupaven el segons whisky.

- I de dones?

- Les dones són interessants quan no destorben la nostra obra. Quan passen per la nostra vida com el vol d'un ocell en l'espai.

~~El fill de Domènec li ampeçaven. El veia qualsevol veigut contradir-lo, discuti-
tir. Finalment es decidí par se'n rindo.~~

- D'on has tret aquesta frase? Es teva?
- Potser no, però hi estic d'acord.
- Jo, no.

Anava probablement a desca**l**dellar una de les seves teories sobre el sexe oposat quan Blay badallà ostensiblement.

Domènec l'esguard**o**-va disposat a seguir la conversa . Però Blay havia tornat a badallar. Llavors Domènec s'aixecà d'un bot. Pagà i sortiren.

S'havien separat a l'encreuament de la Diagonal amb el Passeig de Gràcia. Eren les tres tocadetes del matí. En tot el trajecte no havien bescanviat ~~cap~~ ^{cap} paraula .

Domènec baixà del Chrisler, Obrí la portella. Encaixà de mans amb Blay.

- Estic ben content d'haver-te trobat. Espero que ens tornarem a veure sovint.

Blay li havia allargat una invitació pel vernissatge.

- Es pel dissabte vinent.
 - Hi aniré, amb Clàudia, Fixarem un dia ~~per~~^{per} que vinguis a sopar a l'estudi.
Li havia tornat a estrènyer la mà.
 - Bona nit, Blay. Crec que tot mal entès ha desaparegut entre nosaltres. Som els mateixos d'abans, oi?
 - Es clar, home, és clar!
- Ara, en recordar-ho, tornava a riure. Els mateixos d'abans! ^{quin} ^{aguent} ~~El~~ ^{de} Domènec!

&

Clàudia esquinçava ~~la~~ petits bocins la tarja d'invitació i el catàleg de les pintures exposades per Blay. L'esdeveniment havia passat i tot seguia igual com la seva abans de l'arribada a Barcelona. Blay havia tornat a desaparèixer de la seva vida.

Pel dia del vernísatge, ella s'havia comprat un barret deliciosament primaveral. Havia estrenat un vestit que temps ha guardava a l'armari sense cap illusió de lluir-lo. La bossa i els guants de pell els havia comprat el mateix dia de la inauguració. Feien joc i s'adeien amb les sabates. S'havia maquillat i perfumat amb discreció. I quasi era segur (no ho recordava gaire) que, en anar-hi, el cor li batejava més de pressa.

L'exposició havia tingut èxit. La premsa elogiava la pintura de Blay i fins s'havien venut algunes teles. La galeria era sempre plena de curiosos i d'admiradors. Però a ell, Blay no els havia fet gaire cas. Al menys, no tant com ella esperava ~~després de la reconciliació dels dos amics~~. Domènec insistia reiteradament per a endur-se'l a sopar a un bon restaurant. Blay refusava dient que te-

nia els nervis destroçats i una necessitat imperiosa de ~~descans~~^{repòs.}. Anava a prendre un calmant i tractar de dormir unes hores, Feia qui sap les nits que no ~~podia~~^{dormia.},
~~havia afegit a guisa d'aplicació.~~

Amb prou feines havia parlat amb ella ~~aquella dia~~^{tarda}. Però, un o dos cops, li havia clavat la mirada d'una manera especial: la fixava un instant i, bruscament, n'apartava els ulls com amb violència.

Potser s'ho ~~havia~~^{havia} imaginat^{v2} ella, tot això. Sí, és clar, ara ho sabia quasi de cert, que s'ho ~~havia~~^{havia} imaginat^{te}.

El tercet, reconstituït d'una manera forçada, (~~ara ho comprenia~~) no havia respost a cap de les esperances que ella, ~~forasenyadament~~^{hi posava}, ~~hi havia posades~~. I aquest cop (calia reconèixer-ho i fer-li justícia) la culpa no era de Domènec. Domènec es mostrava afectuós i humil amb Blay. Multiplicava les seves atencions i els seus afalags. Li picava sovint l'esquena amb afectuós entusiasme.

- Bravo! Bravo! Ja veus que aquí també sabem reconèixer el talent, quan n'hi ha de debò.

Blay somreia, alçava les espatlles. Acceptava els compliments i les aten-

cions amb una mena de naturalitat desmenjada. Aquesta actitud seva volia dir potser que els anys i l'absència no havien aconseguit d'esbandir la rancúnia de les desavinences passades.

Domènec i ella anaven cada dia una estona a la galeria. Hi restaven fins l'hora de tancar. Domènec insistia per a endur-se'n Blai en el seu Chrisler. Anaven a prendre l'aperitiu ~~a~~ qualsevol lloc elegant i, després, a sopar; Però Blai, que mai no havia estat garlaire, ho resultava encara menys ara. Per a omplir aque~~ls~~ls silencis ent~~u~~josos, Domènec xerrava pels colzes. S'entusiasmava o s'indignava amb qualsevol cosa. S'excitava ~~amb~~^{lleant}-la o criticant-la. I, tot d'una, restava mut, desconfiat, recelós. Mirava de reüll a Blai, després, a ella. A voltes explotava.

- Sou uns ensopits!

Clàudia envermellia de galtes ~~com si aquella afirmació constituís una acusació verganyosa.~~

Blai alçava lleugerament les espatlles, feia brandar el cap.

- Ja xerres, tu, pels altres.

Domènec es planyia.

- No és gens divertit.

I Blay, irònic:

- Vols dir? Sempre t'ha agradat escoltar-te, enfilars idees, lluir-te...

Domènec interrompia de mal humor.

- Vés a la merda, noi.

- Ho veus?

L'esforç de Domènec per a reconquistar Blay era, alhora emocionant i lamentable. Es veia que la seva illusió hauria estat revifar aquella amistat enfredorida, tornar als dies de perfecta unió quan els components del tercet s'ho comunicaven tot els uns als altres, ^{fruien} ~~gustaven~~ i s'indignaven amb les mateixes coses. Vibraven a l'unissó davant de qualsevulla manifestació d'art, discutien entre ells amb una franquesa absoluta **qüestions** d'ètica i d'estètica les més delicades.

Però el miracle d'aquella unió s'havia fos, per sempre més. El Blay que tenien davant resultava un desconegut, un ~~estraner~~ ^{estraner}.

Quan se n'anava,

Domènec ~~era~~ l'acusava d'orgull, de vanitat, de suficiència, però Clàudia sabia

que res d'això no era veritat. La veritat era una altra. Blaj no era feliç amb ells. Es veia de tres hores lluny. Ho hauria estat amb ella, sola?

Els seus èxits professionals no semblaven tampoc satisfer-lo. El seu posat era com si no hi cregués o retés indiferent davant de l'interès que el públic li demostrava

Durant l'exhibició de les seves teles, algunes dones papallonejaven al seu entorn. El felicitaven, li proposaven entrevistes i sortides. S'insinuaven amb paraules i somriures encoratjadors. En apariència, Blaj no els ~~hi~~ concedia gaire importància. A voltes acceptava sense entusiasme; altres, refusava amb cortesia.

Potser (era gaire bé segur) en algun lloc secret del seu ésser s'hi acumulaven nuvolades, s'hi encenien clarors enlluernadores, s'hi formaven vents tempestuosos. Però ell era com un pou immens. Res del que pensava o sentia no hi traspuava. Res, sino, de tant en tant, una lluiïssor fugissera dels ulls, un somriure breu i tendre. Després, res. Dies i dies de mutisme i de reserva.

Les freqüents reunions dels tres amics, més que ~~reunions d'amistat, semblaven~~ ^{expressions amistoses} semblaven escenes de teatre d'una comèdia dolenta i mal representada. El paper anava balder als actors i ells el feien amb fàstic.

Fet i fet aquest esforç dolorós no els conduïa enlloc. El fràgil adob del ter-
cet anava a espatllar-se aviat i aquest cop seria difinitiva.

Entre ella i Domènec tampoc no hi havia esperança d'entesa. Tal i com ho ha-
via confessat a mossèn Fuster, Domènec li produïa una repugnància física cada cop
més accentuada, més difícil de dissimular. A estones l'inspirava fàstic; altres
~~vegades~~ pietat. Ell se n'adonava, malgrat els esforços d'ella a dissimular-ho.
Se'l veia neguitós i desconfiat. Aquell etern nerviosisme seu, aquelles reüllades
de biaix adreçades ara a Blai, ara a ella, demostraven que la seva alegria, que la
seva afabilitat eren fingides. I Blai també s'havia adonat de tot sense haver
de menester que li ho expliquessin.

El tercet sortia junt com anys enrera: apèritius, sopars, ~~vetallades~~ a l'estudi
del carrer de Balmes ... Paraules d'amistat i picaments d'esquena de Domènec a

Blay. Tot, tot mentida. Sota d'aquestes demostracions, una sola veritat: l'in-
tens i insaciable desig amorós de Domènec, l'amarguesa de ~~la insatisfacció de la~~
~~herència~~ la gelosia i la reinaxent desconfiança en Blay.

~~Clàudia~~ Un dia o altre es produiria una escena violenta. Clàudia
desitjava evitar-la. Havia decidit parlar-ne a Blay, de tu a tu, lluny del perill
explosiu de Domènec. Iria a l'estudi del pintor, a les Corts. Ja hi havia estat
dues o tres vegades amb Domènec. Però si, per casualitat, Domènec se n'assaben-
tava, ningú no li faria creure que hi havia anat carregada de bones intencions.

El millor era demanar a Blay que passés una tarda per l'apartament del car-
rer de Balmes, a l'hora que Domènec era al despatx.

~~Domènec~~ Quan estaven tots tres reunits a l'estudi, Domènec sortia i entra-
va sovint. Anava a preparar cocktails, a cercar daus de glas₅ o licors

~~cora~~ , telefonava a Jordi Munyoz ~~a~~ al viatjant.

Clàudia havia aprofitat una d'aquestes avinenteses per a dir a Blay.

- M'agradaria parlar amb tu, sense Domènec.

Ell l'esguardava amb atenció, ~~sense parpallejar.~~ *si és o no és amb desconfiança.*

~~No tinguis por, Domènec et té confiança, ara.~~

~~Ell esbossà un somriure irònic.~~

+ ~~Ah, sí?~~

- No tinc pas la intenció de seduir-te. Pots estar tranquil.

Ell esclafí ~~a~~ riure, bo i alçant les espatlles .

- A quina hora?

- Després de les quatre. Qualsevol d'aquests dies.

- Demà?

Havia vacil·lat un moment.

- Sí, demà.

Feia deu minuts escassos

+ Quan Blay arribà, l'endemà, ella estava nerviosíssima. ~~amb poca feina ha~~ havi que Domènec havia marxat. Si, per un motiu o altre, tornava i trobava Blay allí,

què pensaria? Què diria?

A Blai tampoc no se'l veia tranquil. Era la primera vegada que tornava a l'estudi del carrer de Balmes sense ésser-hi invitat per Domènec. En arribar, havia dit:

- Si Domènec sap que he vingut, Déu sap com s'ho prendrà. Sembla que amaguem alguna cosa punible.

- Sí, és clar. Aquest mateix vespre li ho diré. Li explicaré que has vingut perquè et pensaves trobar-lo aquí, encara.

- No ho creurà.

- És possible que ho cregui.

- Bé. Digue's-me el que m'has de dir i deixa'm marxar. Aquí, sol amb tu, sembla que m'hi punxin.

Ella s'havia entristit.

- Per què, Blai?

- Per què? Res del que fem plegats no és natural. Domènec desconfia de tu i de mi. Jo desconfio de tu i d'ell. Tu...

- Jo no desconfio de cap. Però comprenc que no podem seguir així. Estem iguals o pitjor que ara fa quatre anys. Volem passar bé l'estona, junts, i no fem sinó patir.
- Hauria estat molt millor que no tornessim a ajuntar-nos. Domènec està encegat. No vol veure mai la realitat de les coses. No vol comprendre que tot allò és mort i ben mort, sense esperança de resurrecció.
- Es que la realitat resulta molt amagga per a ell. (Anava a afegir: i per a mi, però callà)
- Per què no s'acabara d'una vegada amb la realitat? Sempre es vanta del seu caràcter viril. La seva conducta no és viril.
- Ell m'estima i t'estima. Tu el tractes amb fredor. Jo...
- Tu, què? Tu ets la seva dona. No ~~essa~~ ^{frueix} de tu, quan li convé?
Parlava amb una certa violència. Ella, amb suavitat.
- Ell sap que, físicament, em fa fàstig.
- De quant ençà te'n fa, de fàstig? Per què t'hi casaves?
- Llavors no me'n feia. Al contrari!

- Doncs, si ara te'n fa, separeu-vos.

- Aviat està dit. I els nens?

Blay havia alçat les espatlles.

- No et queixis, doncs. No cerquis l'impossible.

Havien restat muts un bon moment. Després, Blay continuà: ~~XXXX~~

- Si ell sap que no ~~te~~ l'estimes, si ell sap que et fa fastig, per què continua tothora enganxat a les teves faldilles? Per què surt, per què dorm amb tu?

- Està enamorat de mi. No saps ~~de~~ què vol dir, estar enamorat, Blay?

- No. No ho sé ni ganes.

Parlava novament amb enuig, amb una mena de ràbia. Havia insinuat un pas devers la porta.

- Es per a dir-me això, que m'has fet venir avui?

- Era per a demanar-te que m'ajudessis.

- Que t'ajudés, A què?

- A aconseguir que Domènec sigui un poc menys ^{malaurat.} infeliç. Fa pietat veure com s'es-

carrassa per a reconquistar-te i reconquistar-me, per a creure en la teva amis-

tat i en el meu amor.No somnia més que ~~a~~ complaure't i ~~a~~ complaure'm.^A En afa-
lagar-te,~~a~~ fer-me feliç. I, quant més fa,menys tu ets cordial amb ell;menys, puc
jo sofrir les seves ~~avieses~~, manyagues.

- Si ell sap tot això, que es separi per sempre de tu i de mi. Que provi de
viure sense nosaltres. Domènec és un home intel·ligent i sensible. Ha d'haver
compres que ens ha perdut , que no pot reconquistar-nos .No sé de qui ni de què
és la culpa.Tant se val! El fet existeix. Però el món no s'acaba amb tu ni amb
mi .Hi ha altres dones.Cristina Sellent, per exemple.

- Te n'ha parlat?

- Es clar! El creus capaç de callar una aventura com aquesta?Pobra Cristina!
Hi ha altres homes.Jordi Munyoz, el fidel i exemplar amic...

- No te'n riguis!

- ~~Parla amb ell~~ ^{personat} ~~Parla amb ell~~. Sense tu i sense mi, Domènec podria viure perfectament.

- Jo no el deixaré mai.

- No el deixis.

Havia pres, tot d'una, un to més rúde.

- En resum, què pretens de mi?
- Que m'ajudis a evitar-li sofriments.
- Com?

~~Refugint~~ ^{Refugint} les nostres reunions. ~~Al menys les de teract.~~

~~I per de tu i jo també, esclar?~~

~~Es clar.~~

Ell somreia amb tristesa.

- Així m'has fet venir per a dir-me que no torni amb vosaltres?
- No, Blat!
- S'í...sí... Ja comprenc que és això el que desitges. Perdre'm de vista.
- Ja saps que no, Si et pogués veure sense Domènec...

S'hi havia atançat. Li havia agafat una mà ,la hi estrenyia amb força. La veu i els llavis li tremolaven .

Ell reulava ho i sospirant.

- Però no pot ser

Ella ^{havia repetit:} sospirava també.

- No pot ser.
- Adéu, Clàudia.

Se n'havia anat sense tornar a atansar-se-li, sense estrènyer-li la mà ni mirar-la, igual com ~~ava feta~~ quatre anys *enrera*.

Ella restava dreta al bell mig de l'estudi amb els braços caiguts. Murmurava

- Blay, Blay...oh, Blay.

Sentia que anava a plorar i no volia fer-ho. Estava pensant que ^{alguna ocupació} ~~havia per~~ ^{caldrà inventar}

^{per} a distreure's i no esclatar en llàgrimes, ^{quan} ~~en aquell mateix moment~~ el timbre

del telèfon es posà a vibrar. Clàudia hi corregué. Potser era Blay que es pene-
dia de la seva fredor i li volia parlar encara des del bar de la cantonada.

- Duigui? Digui?
- La senyora Clàudia Estany?
- Sí, jo mateixa.
- Aquí, Schwarz.

Com que ella no ~~reaccionava~~ ^{contestava}, l'alemany repetí:

- Rudolf Schwarz, el ~~vostre~~ ^{seu} mestre d'alemany,

Claudia ^{ja,} s'havia refet ~~tot seguit~~.

- Com està? Perdoni la meva absència, el meu silenci. M'han passat tantes de coses... Ja li ho explicaré (Recordà ~~me~~ que li havia dit el mateix una colla de vegades. Ell, però, no semblava ~~haver~~ copsat més que una cosa: la promesa de tornar a les lliçons.)

→ Però Així, tornarà a venir a classe?

- Sí, sí, ~~hi vindrà~~ ^{hi vindrà} (dimarts proper, a l'hora ~~de lliçó~~ ^{de lliçó} ~~acostumada~~ ^{Suposo que me la} reserva? ~~ocupada~~.)

- ~~Cuando, diu?~~ La hi reservaré sempre, fins i tot quan plegui d'estudiar l'alemany.

- No ~~sapsaberé~~ ~~mai~~ plegaré mai ni el sabré mai, l'alemany. Té alumna per la vida.

La veu d'ell s'anava fent més segura, més mesurada.

- Sí que l'aprendrà. Un poc de paciència, un poc més de constància,

~~La rialla d'ella corria al llarg del fil telefònic.~~

Schwarz insistí.

- Compto amb vostè dimarts proper, a les sis. No falti!

Pobre Schwarz! ^{d'ell,} Ella no se n'havia recordat més. Mestre i lliçons se li esborraven de la memòria fàcilment.) Havien passat algunes setmanes d'ençà que Blay inaugurava l'exposició i ella acudí al vernisatge amb els seus vestit i capell primaverals. Era feliç com una noieta de quinze anys, aquell dia.

~~Va ser~~ En recordar-ho ~~quan~~ es decidí a ~~esquinar~~ esbocinar la invitació i el catàleg de les pintures de Blay.

Tornava a sonar el timbre del telèfon. Aquest cop era Domènec.

- Escolta, C'Àudia, He llegit a La Vanguardia que, al Candilejas, donen una opeca de Bernard Shaw. Faré comprar tres seients de pàtica per aquest vespre.

- Per què, tres?

- Per a tu, Blay i jo.

- No... No ho facis.

- Però, per què?

- Anem-hi tu i jo, sols. Blay està massa distret.

- Distret? Què entens, per distret?

- No ho sé... Sembla que hi vingui per força, amb nosaltres.

- Estàs carregada de romanços, vaja! Li telefonaré a casa dels seus pares, a l' hora de sopar.

- No!

- Però, què t'agafa, noia?

- No vull anar-hi més, amb Blay i tu.

La veu de Domènec prengué un to ~~fronc~~ retiscent.

- Voldries anar-hi amb ell, sol?

- Vull anar-hi amb tu. Res més que amb tu. Dona'm aquest gust, Domènec.

- Bé, noia, bé.

Sense cap més comentari, havia penjat l'auricular. Però aquest: Bé, noia, bé, vibrava d'una mena de satisfacció continguda.

Era hora de plegar. Domènec ordenava els papers de la taula escriptori. Havia treballat tot el dia en una constant tensió nerviosa sense cap estona de relaxació. Fins i tot mentre dinava a casa, en família, havia estat pendent d'un possible truc telefònic que no es va produir. Engrapava la forquilla i el ganivet amb una mena de crispació violenta. Tot d'una es sentia els ossos de la mà adolorits. Afluixava l'estreta un moment, però tot seguit tornava a sentir aquella crispació dels dits a l'entorn del mànec i una llei de rampa al braç i al coll.

¿Per què no era capaç d'alçar les espatlles i somriure, dir-se que si el client no trucava a l'hora que li havia dit, trucaria més tard? (Efectivament, ho havia fet al despatx aquella mateixa tarda) I, sino trucava mai, tampoc no esdevindria cap catàstrofe. Un altre client el substituiria. De clients no en faltaven, gràcies a Déu.

Jordi i ell havien discutit una bona estona sense arribar a posar-se d'acord. Ell volia adquirir uns telers anglesos. Jordi s'hi oposava. Era un noi paruc i mesquí, enemic de qualsevol reforma & despesa. Feia temps que en tenia proves,

però sempre li venia de nou.

També havia discutit amb el viatjant ,rutinari i obstinat, partidari dels ~~els~~ vells sistemes de venda. Incapaç d'inventar-ne de nous.

Resultava peròs haver-se-les d'haver amb aquella mena de gent!

Entre discussió i discussió, entre telefonada i telefonada havia estat pensant en un nou procediment d'adob en l'ordit i madurant una idea sobre dibuixos i colorits nous. Si aconseguia convèncer Jordi i el dibuixant, aquelles noves sedes estampades causarien sensació, la temporada vinent.

Volia abolir tots els conjunts geomètrics: ratlles, horizontals, verticals, i diagonals; quadres, rombs, circumferències... També volia abolir les massa vistes imitacions de la naturalesa: fulles, grans o petites, verdes, seques, separades o entrellaçades. I les combinacions de flors de jardí: roses, clavells monumentals com les de la darrera temporada. O florides de camp: gencianes, margaridetes, miosotis... que varen estar a la moda dos anys enrera. Volia dibuixos que no representessin res: taques, barreja de colors sense forma, encreuament de línies en una mena de vertígen...

Però, prou, prou! Ja hi havia pensat massa en la fàbrica, en els col·laboradors, en els clients. Tenia dret a alliberar-se'n per unes hores. Oblidar el treball, cercar una distracció.

Aspirà profundament l'aire. Es sentí una llugera dolor al pit i al mateix temps una mena de pes somort. Reuma? Nervis? O potser alguna cosa pitjor. Una angina de pit que s'insinuava? Què faria Clàudia i els nens, si ell es moria? La gent es creia que era ric. Guanyava diners, sí, molts diners, però els gastava tots. Si ell faltés tot d'una, Clàudia ~~hauria~~ ^{hauria} de renunciar al cotxe, als models de can Partegàs, als perfums francesos, als viatges, i a la bona taula.

Però, ~~quina~~ ^{quina} bestiesa! Per què havia de morir? Tot just tenia quaranta anys i mai no havia sofert cap malura seriosa. Al diable, aquella idea absurda!

Tornà a respirar fondo. Ja no sentia cap molèstia. Ara, el que calia, era distreure's, no penar en res fins demà.

Encengué una cigarreta.

Cada dia, en arribar les vuit del vespre, experimentava aquella gran lassitud i aquella intensa frisança d'expansió. Distreure's. Oblidar la fàbrica, el

despatx, el soci, el dibuixant, el viatjant, la mecanògrafa, el mosso...

Ja eren tots fora, menys Jordi. Jordi s'entretenia sempre al seu despatx. Domènec no podia endevinar que hi feia.

S'aixecà violentament de la poltrona giratòria, sortí al passadís. Es trobà amb Jordi que semblava dirigir-se justament al seu despatx.

- Te'n vas?

- Sí. Ara venia a dir-t'ho.

- Res de nou?

- Res. Fins demà.

- Bona nit, Jordi.

Entrà al lavabo per a dissimular que havia sortit del despatx a saber el que Jordi feia. Jordi li feia nosa. Sabia que l'espiava. Escoltava darrera les portes les seves converses telefòniques. Ho feia amb bones intencions, és clar. S'havia constituït en guardador de la consciència del seu amic i soci. No es fiava del seu ~~penediment~~ penediment. Temia noves dissipacions sentimentals. Vetllava per la puresa ~~sentimental~~ matrimonial dels Estany, per la felicitat de Glàudia, per l'

esdevenidor dels nens...

Quan Domènec sentí el cop de porta i es trobà sol en tota l fondària de les dependències ,començà de respirar millor. Semblava que els muscòls i els nervis se li relaxaven. Ara podria pensar en el que faria aquella vetlla.

Dies ha que no sabia res de Blai. Era, encara, a Barcelona? No es deixava veure ni telefonava. I Clàudia insistia ~~per~~ que ell no anés al seu taller de les Corts, ni telefonés a casa dels seus pares

- Deixa'l estar. Si ens vol trobar, que vingui.

Des d'aquella nit que, per pura xamba, ^{van trobar-se} es ~~van trobar~~ a quarts de dues del matí en un carrer del Paral·lel, Domènec havia esmerçat quantitat de diners ^{a invi-} ~~en~~ ~~esse-~~ ~~tar-lo~~ ~~quien-lo~~ i no menys abundància de paraules cordials i afalagadores per amansir-lo .Blai, però, ho acceptava tot amb indiferència i, un bon dia, havia desaparegut sense cap mena d'explicació.

Tot això era ben estrany.

Potser ell i Clàudia havien tingut alguna topada? Era difícil si no es veien

mai sols (suposat que, realment, no es trobessin alguna que altra vegada mentre ell romania al despatx o a la fàbrica, a Santa Coloma.)

Bé. No calia pensar en Blat. ~~Era~~ ^{Era} dolorós ^{si, però} ~~que resultés~~, valia més deixar-lo de banda. Telefonaria a Clàudia. Li diria que vingues a trobar-lo al despatx. Irien a sopar i, després, al cinema. Però ella, com sempre, no faria sinó badallar. Tant era que anessin a sopar i després al cinema, al teatre, a ballar... Ella mostrava sempre aquella cara d'avorriment. Ell comentava el menjar, el film, l'orquestra... Ella somreia vagament, ~~a~~ clucava les parpelles i tornava a badallar.

Després d'una llarga i penosa jornada de treball, Domènec es sentia àvid de comprensió i de tendresa. ~~Cada~~ En abandonar les ocupacions professionals, cada dia li succeïa el mateix: s'adonava que estava sol, immensament, desesperadament sol. No calia fer-se il·lusions. Ningú no desitjava la seva companyia: ni Blat, ni Clàudia, ni els bessons... Els nens tenien ja els seus gustos i les seves preocupacions particulars: una petita vida a part, terriblement i esveradorament secreta. Es passaven el dia al col·legi i, en tornar, ja trobaven a casa un altre mestre esperant-los per a seguir estudiant: llatí, ~~re~~l·ligió, àlgebra... (Pobra

mainada!) Ell havia tractat de passar alguna estona amb els seus fills, però ells s'hiavorrien, amb el papà. L'únic medi de conquerir-los era dur-los al cinema. I, un cop allí, ja es desinteressaven d'ell. Eren les peripècies del film, els personatges del film el que els interessava. En sortir el comentaven entre ells i, si el papà volia ficar-s'hi el miraven estranyats com si ell no pogués haver vist ni compès el ~~habia~~ ^{que ells comprenien i veien} que ells. Sempre que tractava de fer conversa amb els bessons no obtenia més que mirades estranyades, contestes breus, sovint monosil·làbiques. En arribar a casa ja li fugien de la vora. Anaven a contar l'argument del film a la tieta. Amb la tieta s'hi entenien millor que amb els pares. La tieta també s'estimava més tractar amb els bessons que no pas amb Clàudia i amb ell. A ell i a Clàudia els escoltava i els esguardava d'una manera recelosa, tothora amb un aire esverat, com si ells pertanyessin a un món oposat al d'ella, extravagant i sospitós.

La generació A, s'entenia millor amb la generació C que amb la generació B. Era ridícul i, francament, desil·lusionador. De què servia la família si els mem-

bres ~~bes~~ d'aquesta família, vells, joves i menuts, vivien cada u la seva pròpia vida sentimental, independents en absolut ^{de la} dels altres?

Allí, al despatx del costat, hi treballava en Jordi Munyoz de deu a dotze hores diàries. Domènec podia anar a trobar-lo a qualsevol moment segur d'ésser acollit amb afabilitat i interès. Però Jordi Munyox, en replicar a les seves expansions (~~malicetes~~) no es podia estar de fregar-li pels nassos la seva conducta exemplar: marit fidel d'una dona fidel, pares d'unes criatures modèliques. No sabia parlar més que de la seva correcta moral, de la seva ortodoxa catolicitat, de la seva vida ordenada i pura. Davant per davant de tanta perfecció, Domènec es sentia defallir d'avorriment, quasi de fàstig. No! No! Encara que Jordi fos l'únic supervivent d'una humanitat destruïda, ell seguiria evitant-lo. S'estimava més estar sol, recordar, projectar... Era més divertit que escoltar les llaunes moralitzadores de'n Jordi.

Gràcies a Déu, ja era fora. No el veuria fins l'endemà.

El fum de les cigarretes, les consumides i les no del tot consumides, oblida-

dades en el cendrer, omplia l'habitació. S'hi respirava malament. S'aixecà i anà a ~~mirar~~ ^{esbatanar} la finestra. ~~Demana~~ ^{Obria} a un pati. La vida de fora s'introduí immediatament en el despatx.

- Que se lo baje ella, el cubo de la basura.

- Ella diu que vostè...

Una ràdio dominava la conversa. Ofegava les veus de la portera i ~~de~~ d'una minyona abocada a una finestra del principal. La ràdio donava una novel·la. Homes, supervivents d'un tren descarrilat en un túnel (devia ser un sabotatge) es debatten en la fosca.

- ¡Luz! ¡Luz!, deien els uns.

- Socorro! Socorro! deien els altres.

Crits desesperats. Lamentacions.

- Un sacerdote! cridava una veu autoritària.

- No hay un médico entre los supervivientes? demanava una altra veu, anguniosa,

Domènec s'adonà que havia estat escoltant prop de la finestra. La tancà d'una revolada. Se n'apartà. Anà maquinalment al telèfon. Marcà el número de casa

- La señorita Clàudia ha salido, respongué la veu de la cambrera.

Potser ella i Blay estaven junts? Tot el que Clàudia havia dit, d'ell, a propòsit de la seva desaparició, li semblava ara sospitós. Telefonaria a casa dels Hostalric.

La veu arrossegadissa de la mare de Blay es deixà oir cançonera i melindrosa.

- No, senyor, no. El meu fill no és a casa. No vindrà fins les deu del vespre o més tard. Mai no l'esperem per sopar (Aquella bleada semblava estar qui sap lo cofoia de tenir un fill que no sabia mai a quina hora arribaria) ~~a sopar~~

- Vol algun recado? afegí.

- No, senyora, no. Gràcies.

Millor que no hi fos. Què li hauria dit? El que havia vagament esperat era que Blay fos fora de Barcelona. A Girona (a voltes hi anava a pintar) a Madrid o a París. Lluny del lloc on ell i Clàudia vivien. El dia que el sabia difinitivament lluny, tornaria a respirar de gust.

Continuava sentint aquella horrible sensació de buit a l'interior i a l'exterior del seu ésser. A qualsevol lloc que girés l'esguard no hi veia sinó

boires, absències, solituds... Tots li fallaven. Tots el defugien. Tots? No.

Cristina no el defugia. Havia estat cruel envers ella. L'havia despatxada amb brutalitat prenent com a pretexte la comunió dels bessons i el seu paternal i cristià desig de confessar i combregar al costat dels seus fills, de la seva esposa.

Cristina havia acceptat, per força, la separació.

- Però deixa'm que et vegi de tant en tant, Domènec!

- No. No pot ser. Es millor que no ens veiem gens.

- Solament un cop per setmana, suplicava. O cada quinze dies, si vols... En un cafè o en un jardí públic. Només per a parlar amb tu una estona. Ni el pare Fuster ni Clàudia no hi poden tenir res a dir.

- No. No. Val més que ningú no ens torni a veure plegats. I, per a nosaltres mateixos, també és preferible.

Pobra Cristina!

Començà de telefonar-li al despatx. Prenia un to lleuger i natural, com si fos sin dos simples coneguts o companys casuals de viatge.

- Hola, Domènec. Com estàs?

Ell la renyava.

- Per què telefones?
- Ah! (la seva interjecció era una pura queixa) Tampoc no puc telefonar?
- No.
- No em renyis. Volia sentir la teva veu.
- No vull que telefonis (Havia afegit en un murmuri) Hi ha espies.
- Que ho dius per Jordi? No ho sabrà pas.
- Creu-t'ho. Es una fura. No tornis a telefonar. Sents?

Al cap d'alguns dies, a l'hora de plegar, la trobà palplantada a la voravia del davant. Jordi acabava de sortir. De segur que l'havia vista. Domènec va atravessar el carrer en quatre salts.

- Què fas, aquí?

Ella no es bellugava ni responia.

- No t'hi vull tornar a veure. Ho sents?

La sacsejava, agafant-la per un braç.

- Que sigui la darrera vegada. AApa. Adéu!

En quatre gambades va ser dins del Chrisler. Va posar el motor en marxa.

Donà gas. Abans de desamarrar girà l'esguard devers la voravia oposada. Cristina era encara allí. S'estava aixugant els ulls amb el mocador. Domènec li havia cridat.

- Cristina, vina! T'acompanyaré a casa.

Ella no es féu pregar. S'esmunyí per la portella que Domènec li obria. S'arraulí el més lluny possible d'ell.

Rodaren uns mints a tot gas. Després, ell havia disminuït la marxa.

- Que sigui la darrera vegada que ho fas, Cristina.

Ella respongué en una mena de sanglot.

- No em renyis, Domènec. No podia més. T'ho juro. Sin no et veia, em moria d'angoixa. No calia que em parlessis ni que m'acompanyessis a casa. ^{Amb} ~~la~~ veure't en tenia prou.

- Però no comprens que crides l'atenció? que si Jordi t'ha vist, com és probable, a hores d'ara ja ho ~~sap~~ ha explicat a la seva dona i telefonat ^{a mossèn} ~~al pare~~ Fuster?

Havia endolcit una mica la veu.

- Si no pots estar-te de veure'm ,vina a casa. Ets amiga de Clàudia. Ningú no hi tindrà res a dir.
- No. No vull tornar a patir com patia llavors.
- Per què, patir?
- Per què? Sembla mentida que m'ho demanis.(Plorava) Estic gelosa de Clàudia. Val molt més que jo. Es més bonica, més intel·ligent. I, sobretot, tu l'estimes, N'estàs enamorat. I jo...(plorava encara més fort) Jo et faig fàstic.

El cotxe estava turat al cap d'amunt del carrer de Bailen en un xanofà de la Diagonal. La claror era minsa. Ell li havia demanat:

- Encara m'estimes?
- T'estimaré sempre. Sempre! Estic enamorada de tu com no ho he estat, mai, d'Albert.

Llavors ell li havia voltat el tors amb el braç .L'havia atreta damunt del seu pit.L'estrenyia i la besava llargament. Ella se li arrapava, frisoa.

- Domènec meu!
- Ho veus, com val més que no vinguis? Ara t'acompanyaré a casa i tu em pro-

I ell l'havia foragitada del seu costat!

Temps ha que no la veia. Potser ja s'havia congelat amb un altre. Quasi sense adonar-se'n, marcà el seu número .

Respongué una veu femenina, trista, baixa, avorrida.

- Digui?

- La senyora Cristina Sellent?

- Jo mateixa.

- No em coneixes? Sóc Domènec.

- Tu!

- Estàs enfadada amb mi? (Quina pregunta més poca-solta, pensà ell mateix)

- Enfadada? Oh, no!

La seva veu havia canviat. Ara era càlida, sonora, vibrant.

- He pensat molt en tu, Cristina (Sentia que relliscava per un pendent perillós)

- De debò?

- Tinc ganes de veure't (El tinglado tan ben montat per Jordi i tan penosament recolzat per mossèn Fuster se n'anava en orris)

- Jo també. Unes ganes immenses!

- Estàs lliure, aquest vespre?
- Sí.
- Vols sortir amb mi?
- Sortir amb tu? No et rius de mi, Domènec?
- Parle seriosament. Estàs contenta?
- Oh, sí, Domènec; gràcies!
- M'estimes?
- Molt, amb tota l'ànima!
- Agafa un taxi. Ves a trobar-me al Budapest. Si encara no hi sóc, demana una taula i espera-m'hi. Entesos?
- Entesos.
- Fins ara, doncs.
- Fins sempre.

Et

Fi

Barcelona 7962